

Naročnina mesečno
35 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 3090 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Skupno ali ločeno?

Odveč bi bilo poudarjati važno mesto, ki ga zavzema v družbi obrtniški stan. Kar imenujemo danes mali in srednji človek, to pripada v večjih središčih gospodarske delavnosti po večini temu stanu, ki je nekaj tako močno procvital, da je nastal pregovor: Obrt ima zlato dno. Ko se je začelo razvijati veleindustrija, je obrt izpodrinila na široki črti industrija, vendar pa se je srednja in večja, v gotovem obsegu pa tudi mala obrt ohranila in nekatere njene panoge so se po zaslugi vedno bolj izpopolnjujoče se tehnike še povzdignile. Obrtni izdelek, ki je vanj položena mojstvena duša, je tudi v mnogih primerih slejkoprej nenadomestljiv po fabrikatu mrtvega stroja. Končno pa se je tudi država zavzela za zaščito malega in srednjega človeka, ki tvori večino ljudstva in njegova najbolj zdrava plast, ki se mora nujno obvarovati osiromašenja. Država, ki se ne bi zavzela za srednji stan in pustila, da raste poleg veleburžuazije v vedno bolj izostrujočem se razrednem nasprotstvu proletarijat, bi si sama kopala grob. Okranitev in okrepitev obrtniškega stanu je poleg skrbi za blagor kmetijskega ljudstva neobhodna dolžnost sodobne države, ako naj se ohrani zapadna civilizacija, da ne ptoni v valovih revolucije.

Borba obrtniškega za obstoj je danes posebno huda zaradi gospodarskega zastaja, ki najbolj stiska one, ki so itak vedno bili več ali manj v krizi in so se morali za svoj zaslužek in dostojen napredek bolj boriti kot drugi, kamor spada pretežna večina obrtnikov. Radi osiromašenja kmetijskega stanu in padajočega življenjskega stanja javnega in zasebnega nameščenca je kajpada najhujše prizadeto obrtništvo. Zanj je tudi ne-normalni položaj naših kreditnih razmer najbolj usoden, ker izgublja svoje naročnike, ne more dobiti denarja iz svojih dolžnikov, sam pa mora zadostevati svojim obveznostim. Zato relativno bolj ko drugi občuti breme bolj in bolj rastočih javnih dajatev in nemožnost, da bi mu denarni zavodi prišli na pomoč. Z eno besedo, tudi on je v nevarnosti, da se poberači in stopi v eno vrsto s kmetiskim in delavskim proletarijatom, začne pa uživa ravno obrtnik najmenj. Zaradi tega je umljivo, da danes konkurenco industrijskih monopolov, javnih zavodov, ki delajo v lastni režiji, in takozvanega šušmarstva, kar je preje lažje prenašati, občuti kot smrtno nevarnost svojemu stanu, kar v obstoječih razmerah tudi v resnici je. Po pravici obrtništvo tudi zahteva, da mu država pri svojih dobavah da večjo možnost udeležbe in zaslužka.

Te velike rane na telesu našega obrtništva se morejo ozdraviti in začeti le po složenem, smotnem in od stvarnih razlogov vodenem delu in nastopu obrtniškega stanu. Tako bi človek dejal, toda če sodimo po tem, kar smo videli in slišali te dni, moramo žal reči, da našemu obrtniku v najhujšem trenutku njegove borbe za obstanek manjka ravno najpotrebnejšega orožja, to je enotnega stališča in nastopa. Kako naj si drugače razlagamo dogodek, ki bi se mogel imenovati smes, ako ne bi bil tak žalosten, da slovenski obrtniki skličejo na en dan dve veliki manifestacijski zborovanji, ki naj bi slovenskemu ljudstvu in državi pokazali, kakšne težave preživlja obrtni stan in kako naj bi se mu zopet pomagalo kvišku — pa sklepata obe zborovanji bistveno različni in korenito nasprotujoči si resoluciji, tako da mora ves svet videti in vedeti, da slovenski obrtniki v enem izmed glavnih vprašanj svoje organizacije in svojih ciljev kakor tudi metod niso edini, marveč se medseboj pobi- jajo. Spričo tega bo vsakdo le težko razumel, kako naj se naš obrtni stan zopet dokoplje do boljše bodočnosti, saj je edinstvo v osnovnih vprašanjih neobhodni pogoj za vsak uspeh, brez nje pa vsa manifestacijska zborovanja prazno mlatenje slame, pri čemer se kvečjemu nekoliko zasvetijo kakšni voditelji ali takdi, ki bi to hoteli biti.

Mi se ne bomo spuščali v vprašanja, v katerih utegne imeti ta ali ona stranka prav in prepustimo v to poklicnim strokovnjakom in obrtnikom, da take stvari, ki se tičejo neposrednih koristi obrti kot stroke in gospodarske panoge, razčistijo sami popolnoma svobodno in pošteno borbi med večino in opozicijo, kakor je to na vseh področjih javnega življenja nujno potrebno. Ne moremo in ne smemo se pa desinteresirati za vprašanje, ki je načelne važnosti s stališča našega gospodarstva, našega ljudstva in naše pokrajine pa tudi države sploh, to je vprašanje skupne gospodarske zbornice, kakor smo jo imeli dozdaj in jo imamo že skoro eno stoletje in kateri se imamo zahvaliti za lepi razvoj našega gospodarstva in blagostanje našega naroda ter za to, da se tudi v času sedanje stiske moremo ubraniti vsaj njenih najhujših posledic. Tukaj smo mnega, ki smo ga vedno bili in ga tudi ob vsaki taki priliki poudarjali, da je namreč v največjo korist našega gospodarstva in naše ljudske celote edinost, če se naš slovenski obrtni in trgovski stan ter naša industrija ne ločijo, ampak tvorijo kompaktno, složno in enotno celoto. Da je to prav, nam kaže osemdesetletna skušnja, katere ne sme prezreti, kdor hoče našemu obrtniku dobro.

Ne bomo govorili o tem, da bi moralo naše obrtništvo samosvojlo ločeno stanovsko-zbornično organizacijo z državo centralno bržčas precej dražje plačevati nego plačuje svojo dosedaj skupno gospodarsko zbornico in njen upravni aparat. To menda uvidi vsak. Glavno je, da se utegne naše obrtništvo, ko bi imelo svoje ločeno zbornično organizacijo, v kateri ne bi igralo večje vloge nego jo ima kakšna podružnica centrale, kmalu prepričati, da ne bo uživalo teh in takih koristi, kakor jih ima sedaj, ko tudi druga dva gospodarska stanova prispevata k potrebam obrtniškega stanu, pospeševanju

Nov junaški čin polarnega letalca

Dve dolgi leti sami sredi ledu...

Kako je ruski letalec Aleksejev z letalom rešil posadko vremenske postaje na otoku Kamenev. Med rešenimi so tudi člani davno pogrešane ekspedicije v obvodje reke Lena - Na „Sibirijakovu“

Moskva, 3. septembra. (United Press.) Sobotno poročilo o reševanju moštva na vremenski postaji Kamenevskega otoka v Severnem ledenem morju se danes že uradno potrjuje. Pred dvema letoma namreč, je odpotovalo posebno znanstveno odposlanstvo na otok Kamenev v ledenem morju, da tam napravi znanstvene preiskave v zvezi z iskanjem velike severne prehodne poti iz Murmanska do Aljaske. Posadka je štela tri znanstvenike, eno ženo in 15 parov polarnih psov. Dve leti so poskušali predrti do Kamenevskega otoka, da bi rešili posadke, ki je namrevala ostati tam samo par mesecev, toda vsi poskusi so se izjalovili. V soboto pa se je pri rtu Celjuskincev dvignil s svojim letalom znani letalec Aleksander Aleksejev ter odletel do otoka Kamenev, ki je 400 km oddaljen

od rta. Posrečilo se mu je, da je pristal in je na svoje začudenje ugotovil, da so še vsi živi in da sta se jim pridružila še dva člana pred poldrugim letom ponesrečene znanstvene ekspedicije, ki je proučevala tok reke Lene, ki so ju že davno smatrali za mrtva. Oba ponesrečenca sta šla 300 km daleč skozi severno ledovje in sta srečno našla vremensko postajo, kjer sta našla zatočišče.

Letalec Aleksejev je naložil na letalo voditelje vremenske postaje, Nino Deme, ter vseh pet možkih, med katerimi se je nahajal učenjak Bjulev ter vodja Lene-ekspedicije Lodrov. Na letalo in krov so spravili tudi vseh še živih 16 polarnih psov ter vse znanstvene aparate. Letalo se je srečno dvignilo in po par težavnih urah poleta srečno pristalo na rtu Celjuskincev, kjer je 2 leti na severnem

ledu osamljene znanstvenike sprejel na krov ledolomilec »Sibirjakov«, ki jih bo spravil dalje v Rusijo. Rešeni znanstveniki so danes po radu sporočili samo to, da so srečni, da so bili rešeni, ker zdaj niso imeli več upanja, da bi se ubranili stranske smrti. Že leto dni so živeli samo od ribolova in so morali pogostokrat kopati metre in metre globoko, da so prišli skozi led do morske vode, da so ujeli kakšno ribo. Poldrugo leto je dobro delovala njihova radio-postaja, a zadnje mesece je še ta utihnila, tako, da so bili popolnoma odrezani od sveta. Lodrov pa je tako izmučen, da še ni mogel dati popisa o ponesrečeni ekspediciji v obvodje Lene ter o svojem strahotnem begu do Kamenevskega otoka v zatišje tam osamljene vremenske postaje.

Italijanski kralj obišče Pariz?

Da podpiše veliko prijateljsko pogodbo s franc. republiko

Pariz, 3. septembra. E. Nekateri listi, med njimi »Petit Journal«, so prinesli vest, da bo italijanski kralj v kratkem obiskal francosko prestolnico. Isti list trdi, da sta se ravno o tem razgovarjala francoski zunanji minister Barthou in francoski poslanik v Rimu de Chambrun. Pri tej priliki da bi se podpisala obsežna francosko-italijanska pogodba o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči. Italijanski kralj bi nadaljeval svojo

pot tudi v London in v Bruselj. Barthou potuje v Rim oktobra meseca, torej bi potovanje kralja Emanuela v Pariz bilo mogoče šele pozimi ali spomladi. Predsednik francoske republike bi obisk vrnil v Rimu. V zvezi s temi vestmi se razširjajo tudi govorice, da pridejo še pred vsemi na vrsto drugi kraljevi obiski v francoskem glavnem mestu. Na uradnih mestih so izjavili, da so jim vsi ti načrti še popolnoma tuji.

Neurja po Evropi Viharji ubijajo ljudi, potaplajo ladje, rušijo hiše

Beern, 3. septembra. b. Strašen vihar je zajel vso Evropo. Posebno močni so bili viharji v Franciji, kjer je orkan napravil ogromno škodo. Cela mesta so prizadejana in v nekaterih krajih je orkan ruval stara drevesa s koreninami. Po dosedanjih podatkih so postale žrtve viharjev tri osebe, ki so bile ob življenju, nad 50 pa je hudo in lažje ranjenih. Na polju je uničeno skoraj vse. Vihar je s številnih hiš odnesel strehe. Na mnogih krajih je bil ustavljen tudi železniški promet, da se izogne še večjim nesrečam. Vihar je povzročil veliko škodo tudi v Lurdu.

Po vestih iz Danske je tudi tam divjal večerj ves dan strašen vihar. Utrgali so se oblaki. Po lukah se je potopilo več manjših ribiških ladij, mnogo pa se jih je razbilo, ko so jih silni valovi butali ob obalo. Več ladij, ki so bile na odprtem morju, je prosilo za pomoč. Neka manjša ladja, ki jo je razburkano morje vrгло na obalo, se je razbila, posadka pa se je posrečilo pravočasno rešiti. Ladijski promet se je skoraj popolnoma ustavil, zlasti lokalni. Zaradi močnega dežja so reke zopet hudo narastle in so že poplavljenе nekatere vasi.

Dunaj, 3. septembra. b. Temperatura je v planinskih krajih zaradi zadnjega deževja hitro padla in se giblje med 5 in 15 stopinj Celzija. Na Sonnblioku je zapadlo dva metra snega.

Pariz, 3. septembra. b. Ob priliki viharja, ki je divjal v Franciji v soboto zvečer in večerj dopoldne, sta bili ubiti v južni Franciji dve osebi, več pa hudo ranjenih. Po dosedanjih vestih znaša škoda 50—60 milijonov frankov.

Budimpešta, 3. sept. b. Včeraj popoldne je bilo nad vso Madjarsko, zlasti pa nad Budimpešto, veliko neurje. Ker so se na več mestih odtrgali oblaki, so se spremenile ulice v prave

Češkoslovaška vstopi v rimski pakt

Budimpešta, 2. sept. TG. »Magyarszag« poroča iz Pariza, da je dr. Osusky, češkoslovaški poslanik v Parizu obiskal zunanjega ministra Barthouja ter mu sporočil, da je njegova vlada pripravljena pridružiti se trojnemu sporazumu, ki je bil med Italijo, Avstrijo in Madjarsko podpisan v Rimu aprila letošnjega leta. Stališče praške vlade je povzročilo v francoskem zunanjem ministertvu zadovoljnost. (To vest priob-

čujemo z vsemi pridržki. Že madjarski vir je zadostno svarilo za previdnost. Češkoslovaška sama po predpisih pakta Male zveze ne more brez svojih zaveznikov podvzeti nikakega koraka označene vrste. Dozdaj pa še ni znano, da bi se bila Mala zveza s tem vprašanjem pečala. Madjari hočejo le intrigrirati in poskušajo ustvarjati v svetu mnenje, da Mala zveza razpada, kar pa je čisto navadna laž. Op. ured.)

obrti, obrtnemu šolstvu itd. Tudi se mora vpoštevati, da naša skupna gospodarska zbornica poravnava in vsoglašuje interese obrti, trgovine in industrije, preprečuje medsebojna izigravanja in spravlja težnje vseh teh stanov med seboj v sklad v korist našega ljudstva in države, dočim bi ločena zastopstva le pospeševala in postrevala interesne spore. To pa ni ne koristno ne naravno ter je škodljivo za vsakega izmed teh stanov ki so organično zvezani med seboj, saj vsak obrtnik teži za tem, da iz malega postane srednji, iz srednjega pa veliki.

Kar pa je najpoglavitejše, je to, da naše gospodarstvo nekaj pomeni in nekaj znore ter doseže le, če nastopa skupno! Predlogi skupne zbornice slovenske banovine se vpoštevajo in morajo vpoštevati vsaj v gotovi meri, če pa bodo o vsaki važni stvari, ki se tiče našega gospodarstva, oziroma obrtništva, dve ločeni in več ali manj nasprotujoči

si mnenji, eno od velike obrti in trgovine, drugo od male in srednje in isti deželi in od istega ljudstva, kakšen bo rezultat? Čisto naravno je, da je vspeh zasiguran le tisti stvari, ki se složno zastopa in za katero stojijo sklenjene vrste interesiranih. Zato mora vsak pameten in uviden človek, ki so mu vrhovni vidik naši skupni gospodarski interesi, pritrditi nam, da je skupna gospodarska zbornica najboljša zastopnica koristi našega gospodarstva, ločene zbornice obrtujočih in trgujočih stanov pa bi pomenile škodljivo razcepitev naših sil, kar bi se poznalo na vseh poljih našega življenja in delavnosti.

To smo povedali iz načelnega vidika — kakšna je skupna zbornica in kakšna bi morala biti, to je pa drugo vprašanje in vsak stan, ki je v njej zastopan, ima pravico in možnost pa tudi dolžnost, da gleda, da bo njegove in skupne interese resnično najboljše zastopala.

Krvavi pokolji v Indiji

Bombay, 3. septembra. b. Radi nekega umora iz masčevanja je prišlo v Agri do hudih spopadov med hindi in muslimani. V teh borbah je bilo več mrtvih in veliko ranjenih. Policija je z največjim naporom le težko pomirila vročevrnce. Pozneje je morala prositi za vojaško pomoč in kmalu so prihiteli vojaški oddelki, ki zdaj hodijo po mestnih ulicah. Kljub temu, da so oblasti storile vse potrebne varnostne ukrepe, pa nerazpoloženje med muslimani in hindi raste od ure do ure in grozi, da pride do novih krvavih pokoljev.

Beneš obišče Rim

Praga, 3. septembra. b. Potrjujejo se vesti, da bo po obisku francoskega zunanjega ministra Barthouja v Rimu odpotoval tja tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in se sestal s šefom italijanske vlade Mussolinijem. Ta obisk bo dovedel do nekaterih sprememb v češkoslovaški zunanji politiki.

Praga, 3. septembra. b. »Prager Presse« je objavila članek o trgovinskih odnosa s Francijo, v katerem je med drugim napovedala, da se s ozirom na trgovinske odnose med obema državama morajo izvršiti spremembe. Potrebno bi bilo, da se trgovinska bilanca izenači v korist Češkoslovaške, ker bi drugače lahko to vplivalo tudi na politične odnose. S francoske strani se zatrjuje, da številke »Prager Presse« niso točne in da znaša pasiva češkoslovaške trgovinske bilance v odnosu s Francijo le kakih 30 milijonov frankov.

Mezdno gibanje v Zedinjenih državah

850.000 jih že stavka v Ameriki

V mnogih krajih je že prišlo do spopadov med delavci in policijo

Newyork, 3. sept. b. Voditelji stavkajočega tekstilnega delavstva trdijo, da stavka nad milijon delavcev. Z druge strani pa se trdi, da jih ni več kakor 600.000. Vse kaže, da se niso vsi delavci v Združenih državah odzvali pozivu in da mirno hodijo naprej na delo, čeprav njihovi tovariši vodijo odločno borbo za zvišanje plač. Delavci, ki se niso odzvali pozivu, da stavkajo, predstavljajo največjo nevarnost za nemire, ker lahko vsak trenutek nastane spor med prvimi in drugimi, ki jih smatrajo prvi za stavkokaže. Policija in vojaštvo sta v strogi pripravljenosti, ker oblasti računajo z nemiri.

Washington, 3. sept. b. Po še ne končanem štetju je pričelo stavkati 99% delavcev, ako da znaša število istih okoli 800.000. Včeraj je že prišlo do manjših spopadov med delavci in detektivji, ki so jih delodajalci poslali med delavstvo, da prouč-

jejo razpoloženje. Proti tem agentom vlada med delavstvom neznanosno ogorčenje, ki prihaja najbolj od izraza v južnih državah. Voditelj upravnega odbora ameriške socialistične stranke je poslal na tekstilno delavstvo apel, naj se bori proti fašizmu, ki se vedno bolj vsiljuje v Ameriki.

Washington, 3. sept. b. Zaradi stavke tekstilnega delavstva je zaprtih nad dva tisoč tovarn. Skupaj stavka 850.000 delavcev. V mnogih krajih je že prišlo do ostrejših spopadov med stavkajočimi in policijo. V nekem industrijskem središču v Georgiji so stavkajoči delavci napadli lastnike tovarn ter so dva hudo ranili. Med stavkajočimi delavci vlada silno nezadovoljstvo in vse kaže, da stavka ne bo tako nedolga, kakor se je prvotno mislilo, če delodajalci ne bodo ugodili zahtevam delavstva.

Newyork, 3. sept. b. Po nekem poročilu, ki ga je uradno poslala predsedniku Združenih držav Roosevelt organizacija NRA (odbor za obnovitev ameriškega gospodarstva), se lahko pričkuje, da bo morala vlada preskrbeti podpore 5 milijonov dolarjev s 23 milijoni članov. Vzrok tega nenadnega porasta brezposelnih in bednih je predvsem iskati v suši, ki je strašno divjala v Ameriki, pa tudi v naglem porastu cen raznim življenjskim potrebščinam, posebno hrani.

Newyork, 3. sept. b. Prave številke o stavkajočem delavstvu bodo znane šele jutri popoldne. Danes je namreč narodna svečanost »Labour day« (dalavski dan), ki ga praznuje v Ameriki vse delavstvo. Vse kaže, da kljub velikanski propagandi, da stopi v stavko vse delavstvo, isto ni popolnoma enotno. Cela vrsta tovarn na jugu unije z okoli 200 tisoč delavcev, ki so se izjavili proti stavki, še vedno obratuje. Te vesti pa je vsekakor treba sprejeti z največjo rezervno. Vodstvo stavke je izdalo proglas na 250.000 delavcev iz svilene industrije, ker so se v mnogih mestih neodvisni sindikati izjavili proti stavki. V Newyorku je stavka popolna. Politiki smatrajo, da bo imela ta stavka kot protest proti gospodarski politiki režima velik vpliv tudi na novembarske volitve za kongres.

Charlotte, Severna Karolina, 3. septembra. AA. Na prvi dan velike tekstilne stavke so bile tukajšnje severne prednice zaradi delavskega praznika zaprte. Več tisoč delavcev v južnih predlinicah pa ni prišlo na delo, čeprav so tovarne obratovali. Za zdaj se ni mogoče ugotoviti, kakšen obseg bo stavka zavzela. V Gastoniji, kjer je veliko središče tekstilne industrije, je zapustilo delo 37.000 delavcev od 45.000. Dozdaj se ni nobenih izgrediv. Oblasti so izdale obširne varnostne ukrepe. Boje se, da bo prišlo do spopadov med stavkajočimi in delavskimi delavci.

Verska obnova in stanovska misel

(Ob evharističnem kongresu v Mariboru.)

Na evharističnem kongresu v Mariboru se bo razpravljalo o verski obnovi in pri tem posebno upoštevalo stanovsko misel. Evharistična pobožnost in v njo združena verska obnova naj bo podlaga tudi stanovske obnove kmetov, obrtnikov in delavcev. Verska obnova naj ne premeta splošno človeka, ampak človeka v konkretnem stanu, t. j. kmeta, rokodelca, uradnika in mu mora iz poklica pokazati nalogo in način verske obnove. Tako ne bo verska obnova abstraktna, ampak konkretna. Živo bo navezala naloge nadnaravnega odrešenja tudi na tostransko udejstvovanje in pokazala, kako moramo v praktičnem življenju izpolnjevati krščanstvo. Preprečila bo tako zvano »ceremonijelno krščanstvo«, ki izpolnjuje na zunaj vse obveznosti, v življenju pa se udejstvuje, kakor da bi ne bilo krščanstva. Stanovska usmerjena vzgoja pa bo tudi podprla postanek nove stanovske družbe, ki jo sv. oče predlaga v okrožnici Quadragesimo anno. Posebno važno bo tudi to, da bo verska stanovska vzgoja jasno pokazala vsem stanovom, kako prav pravilno ocenjevanje vsakega stanu terja tudi versko obnovo in izpolnitev. Vsak stanovski pripadnik bo z lahkoto uvidel, da je vera nujna izpolnitev in krona vsakega pravilnega in res smotrnega stanovskega udejstvovanja.

Ce govorimo torej o verski obnovi stanovskega človeka, moramo razpravljati o verski vzgoji po stanovih. V vsakem stanu so se v zgodovini razvili pozitivni elementi, ki tvorijo tako zvano stanovsko kulturo. Glavni činitelji te stanovske kulture so: strokovno znanje, stanovska poštenost (etos), običaji, noša, občevalne oblike, stanovski patroni itd. Posebno važna sestavina stanovske kulture so verski običaji, ki so od nekdaj združeni s poklicnim dejstvom. Znanja je bila srednjeveška celovita kultura, njihov stanovski čut, čut za strokovno odgovornost in posebno lepi verski običaji. Vse poklicno dejstvom, sprejem in obnašanje vajenca, pomočnika in mojstra so uravnavali starodavni običaji. Bili so sigurne zvezde vodnice. Mladí rod je po njih v mojstrovini družini instinktivno brez posebnih navodil vraščal v stanovski etos. Ta etos je bil združen tudi z župnijskim občestvom. Stan je bil kot tak posebej včlanjen v župnijo, imel je stanovski oltar, stanovsko bandero in svojega patrona. Bil je usidran v celoti in življal z njo. Kakor obrtniki so bili s svojim stanovskim etosom vsidrani v veri in župnijskem občestvu tudi kmetje. Kmečka stanovska kultura je bila nekdanj na višku in je še danes tako močna, da je ne more niti današnji moderni individualizem razkrojiti. Še danes imamo nešteto kmečkih vasi poleg mnogih že pomeščanih, ki imajo izrazito kmečko bistvo. Vsi navali meščanske kulture ga niso mogli ugonobiti. In tudi kmečka kultura je še danes v veri močno zasidrana.

Kdor hoče torej stanove versko obnoviti, mora navezati na te pozitivne činitelje stanovske kulture, ki imajo izrazito verski značaj, in jih izpolnjevati ter pravilno versko usmerjati, primerno našim sodobnim razmeram.

V poštev hočemo vzeti tri glavne stanove: kmečki, obrtniški-meščanski in industrijsko-delavski.

Najlažje bo versko preroditi stanovski etos kmeta. Sicer niso več redke pomeščanene vasi (n. pr. v Savinjski dolini), da celo pokrajine, vendar je bistvo in udejstvovanje kmečkega stanu verjelo prijazno. Saj ni noben stan po naravi tako zvezan z Bogom in Cerkvijo kakor kmet. Zato bo dušnem pastirju in ljudskemu vzgojitelju še najlažje kmeta dvigniti. Pokazati mu mora, kako je kmet po zemlji in v grudi najbolj zvezan s Stvarnikom. Kmet in

narava, to je široko področje, kjer je kmet Bogu tako blizu in tako dostopen za verski pouk (lepi poljski verski običaji, pregovori, blagoslovi itd.). Drugo važno področje je kmečka družina! Vsi družinski običaji (krst, poroka, pogreb, družinski prazniki, godovi itd.) so že po tradicionalni kmečki stanovski kulturi v najožji zvezi z vero. Koliko dragocenih verskih vrednot je v kmečkih sosedskih običajih in njihovih dobrotah! Kako dobro bi bilo, da bi naše Vincencijeve konference in naše dobrotelne ustanove navezale svoje dejstvom na te že obstoječe ljudske uredbe in se jih posluževale za svoje cilje. S tem bodo najbolj podprle stanovsko kmečko kulturo, pa tudi same uspešno delovale. Prav tako obilne pozitivne vrednote (predvsem verske!) so v kmečkih občevalnih običajih. Kako obzirno in pravzaprav fino občujejo kmečke družine med seboj (lepi krščanski pozdravi!). Koliko pozitivnih krščanskih vrednot je v ženitovanjskih in pogrebniških običajih, da ne govorim o družinskih praznikih in godovih. Kaj kmet žrtvuje za božjo čast ob cerkvenih godovih, »lepih nedeljah« in drugih verskih praznikih. Pаметno je torej, da dušni pastir in ljudski vzgojitelj te vrednote spoštuje, saj so mu najzanesljivejši pomočniki pri verski in splošno človeški vzgoji. Naša naloga je, da jih v vsakem kraju študiramo, plemenitimo in čistimo in tako najbolj zagotovimo vpliv vere na celotno stanovsko življenje. Nemški Juhovniki organizirajo v to svrhu sistematične tečaje, ki se bavijo izključno s stanovsko kmečko kulturo in njeni verski vrednotami. Tozadevno so že ustvarili obširno in zelo poučno literaturo.

Težje nego kmečki stan bomo dvigali v obrtniškega stanu lepe stanovske verske običaje. Saj so stari in lepi obrtniški običaji, posebno verski, že zelo propadli. Današnji obrtniški stan je že zelo moderniziran. Navzlic temu bomo našli tudi v obrtniškem stanu dokaj stanovskega etosa, ki ne temelji samo na gospodarski zavesti (kakor borbe čevljarjev in krojačev proti veleindustriji [Bata]), ampak tudi na pristnem versko-etičnem čutu. Dokaz temu so še številni prazniki, ki jih obhajajo stanovi in stanovski patroni, ki jih še častijo obrtniki. Zato bo tudi dušni pastir in ljudski vzgojitelj te običaje spoštoval, rad pri njih sodeloval in jih podpiral. Lepi obrtniški stanovski običaji bodo pospeševali tudi verski prerod.

Najtežje pa bo s stališča stanovskega etosa dvigati industrijsko delavstvo. Glavni vzrok temu je, da industrijski delavci še nimajo ustaljenega stanovskega etosa in še nobenih izobličnih stanovskih običajev (posebno verskih ne!). Nimajo jih zato, ker so na eni strani mlad stan — industrija se je šele v zadnjem stoletju razvila —, stanovski običaji pa nastajajo počasi, šele tekom dolgih stoletij, na drugi strani pa delavcem za razvoj lepih stanovskih običajev manjka važen pogoj — zagotovljen gospodarski položaj. Industrijski delavci (vsaj večina) nima zagotovljeni niti najprimernejših pogojev za obstanek, kako se naj potem razvije stalna stanovska kultura z lepimi verskimi in poklicnimi običaji? Tudi rastejo taki običaji le v ustaljenem in mirnem ozračju, ne pa v napetem razrednem boju, ki ga prepletajo neprestane stavke in obupni napori za boren kosček kruha. Prišel pa bo čas, da bo tudi delavec tako srečen in si bo tudi izoblikoval svojstveno industrijsko delavsko kulturo, kakor jo že deloma imata kmet kmečko in obrtnik obrtniško. Dušni pastir in ljudski vzgojitelj, ki sedaj s tolikim trudom deluje med delavskimi sloji, bosta imela potem lažje stališče, ker ju bodo ščitili pri njunem delu med delavci tudi lepi delavski verski običaji.

Barbarstvo nad Baščansko ploščo, najstarejšim hrvaškim glagolskim spomenikom

Shehernemu našemu srednješolcu je dobro znano to ime. Je to velika kamenita plošča, v katero je izklesan obširen glagolski napis, ki je najstarejši spomenik hrvaškega jezika, kakor se je pred 850 leti govoril v hrvaškem Primorju, zlasti na otoku Krku. Datira iz konca 11. oziroma iz početka 12. stoletja. Ze to dejstvo dviga njegovo vrednost. Toda veliko večje važnosti in pomembnosti pa je to, da se tu prvič nahaja jasno izraženo zgodovinsko dejstvo: »(Zvonimir) kralj hrvaški!! To je za hrvaško povestnost neprecenljive vrednosti. Navedene važne besede stoji v teje zvezi:

Benediktinski opat Držića izpričuje prejem zemlje od »Zvonimira, kralja hrvaškega« cerkvi sv. Lucije v Jurandvoru pri Baški. Za priče navaja dva ugledna župana iz bližnjih vasi...

Plošča so odkrili pred kakimi 90 leti na tleh v cerkvi sv. Lucije, kjer je bil nekdanji benediktinski samostan; zato se tudi vsakokratni krški škof, ki je lastnik te cerkve, imenuje »opat sv. Lucije v Baški«. Naravno, da je s cerkveno vred škofovo vse, kar je v njej, torej tudi ta znamenita plošča. Sprva niso mogli tako razbrati napisa in cenili njego vrednosti. Šele Crnić in Rački sta odkrila visoko važnost plošče. Zato jo je dal škof Vitezil leta 1861. dvigniti iz pločnika in vdati v steno stranske kapelice. Kljub temu pa je plošča pod vplivom morske soli in slanega zraka vedno bolj razpadala in se razkrajala.

Ze leta 1884. je arheolog Ljubić z žalostjo konstatiral krhko stanje plošče ter priporočil železni okvir. Škof Mahnić pa jo je pokril poleg tega še s steklom. A vse to ni zaustavilo propadanja. Koncem preteklega stoletja je arheolog fra Luj Marun resno svetoval, naj se plošča reši propada in prenese iz cerkvice v primernejše podnebje. Ze se je govorilo, naj bi se prenesla v Zagreb. Pred 12 leti je tedanji baščanski župnik ploščo natančno pregledal in je našel na dnu obroča preko 30 delcev, ki so se sami od sebe odkrušili.

Po vsem tem je bilo jasno, da je treba resno misliti na prenos plošče, ako nečeto, da važni napis polagoma povsem ne izgine. — Zato je sedanji krški škof dr. Srebrnič že nekaj let sem razmišljal in se posvetoval, kako bi se dal dragocen spomenik najbolje ohraniti bodočnosti, zlasti znanstvenemu svetu. Končno se mu je posrečilo z Jugoslovansko akademijo znanosti in umetnosti v Zagrebu skleniti pogodbo, po kateri prevzame akademija ploščo v oskrbo in čuvanje v Zagreb. Ploščo naj bi postavila v Strossmaierjevo galerijo, a lastnik ostane še nadalje krški škof oziroma krški škofija.

Vsak, kdor ima količnik pameti, bi moral uvideti, da je to edina pametna rešitev vprašanja ohranitve Baščanske plošče. To je tudi izrecno povdarila Jugosl. akademija, češ da: »prijenos ploče zahteva naučni, općenarodni i državni interes«, delo škofa dr. Srebrnića pa je nazvala kot »patrijotski čin«, ker je zadostil splošni želji vseh onih, ki prav umevajo naše narodne in znanstvene interese.

Gonja proti škofu dr. Srebrniću

Z omenjeno odlučitvijo so bili vsi pametni ljudje zadovoljni, tudi Baščani sami, kot priča njih domačin splitski škof dr. Bonetacić sam.

Tu pa so posegli vmes popolnoma nepoklicani elementi: Ko je Jugoslovanska akademija poslala na otok Krk v jurandvorsko cerkvi sv. Lucije primerno kopijo plošče, so prišli iz Baške v Jurandvor hujšaki, ki se sicer radi hvalijo s svojim »naprednim patriotizmom«. Začeli so z naravnost nesmišelnim in zlobnim klevetanjem hujškati proti škofu, češ da je ploščo prodal Italijanom za 80.000 lir (pозnejše se je razneslo, da celo za 200 milijonov lir), dalje, da je plošča last naroda, naj si vendar ne dajo oropati svojih narodnih svetinj itd. Med hujškaci je bil najbolj vnet nekdo, ki pripada onim naprednim krogom, katerim je škof dr. Srebrnič trn v peti radi svojega brezkompromisnega nastopanja proti njih vzgojnim idejam ter nemoralnemu in nesramnemu obnašanju po kopalniških krajih. To priliko je pograbil tudi zagrebski židovsko-framasonski dnevnik »Novosti« ter z velikim užitkom pomagaj udrihati po krškem škofu. Vnela se je huda časniarska borba ob Baščanski plošči, ki je trajala v vsem hrvaškem časopisju dobrih štirinajst dni. Končno pa so »Novosti« le uvidele svojo bedastočo in priznale pravilno ravnanje dr. Srebrnića.

Baščanska plošča - ukradena

Medtem pa so hujšaki našantali Jurandvorce in Baščane k uporu. Ko so namreč prišli 11. avgusta zastopniki Jugosl. akademije iz Zagreba, da prevzamejo spomenik, so ljudje začeli zvoniti k uporu, se zbrali s sekirami in koli ter z nasiljem preprečili odvoz plošče.

Pet dni potem pa so ponoči bogoskrunsko vdrl v cerkev, vzeli ploščo ter jo najbrž z valjanjem po cesti spravili v še nedozidano šolsko poslopje, kjer so jo zakopali pod zemljo, da bi jo pri polaganju tal zacementirali — ko je dognala orožniška preiskava. Tako bi torej bila po njihovih pojmihi »očuvana«...

Pri tem barbarstvu je bila plošča na nekaj mestih znatno poškodovana. To je »patrijotski čin« onih hujšakov, katerim so njih žepni interesi in za proticerkveno hujškanje prva stvar.

Vsa zadeva je prišla pred sodišče in državne oblasti. Šele 29. na 30. avgusta je bila plošča ob asistenci okrajnega načelnika s Krka in varnostnih organov prepeljana iz Baške v škofski palači v Krku in potem v Zagreb. Tu bo dobila časten prostor v drugem nadstropju Strossmaierjeve galerije ter bo tako dostopna širšim krogom, pa tudi primerno varovana pred propadom. V prvih tednih novega šolskega leta se bo vršilo slovesno odkritje tega znamenitega in dragocenega hrvaškega spomenika v središču hrvaške narodne in kulturne preteklosti.

Tartarescu, predsednik romunske vlade, je danes prišel v Belgrad

Subotica, 3. sept. b. Predsednik romunske vlade Tartarescu je potoval danes dopoldne skozi Subotico v Belgrad. Vlak, s katerim se je vozil romunski ministrski predsednik, je prispel v Subotico ob 11.56 s 15 minutami zakasnitve. Na subotški železniški postaji so čakali romunskega ministrskega predsednika romunski poslanik na našem dvoru Guranescu, ki je prispel ob 11.15 v Subotico, vojni ataše romunskega poslanstva, podpolkovnik Crailescu ter tiskovni ataše. Nadalje so pričakovali dr. Tartarescu okrajni načelnik, komisar železniške in obmejne policije z ostalim železniškim osebjem. Tartarescu je prišel s salonskim vozom predsednika naše vlade, ki mu ga je dal na razpolago v Veliki Kikindi. V imenu predsednika naše vlade je pozdravil dr. Tartarescu v Veliki Kikindi dr. Kosta Luković, šef tiskovnega urada pri predsedstvu vlade, ki je že snoči prispel v Veliko Kikindo s svojim tajnikom Lazarjem Deljom.

Belgrad, 3. sept. m. Nocoj ob 18.25 je prispel semkaj predsednik romunske vlade g. Tartarescu s svojim kabinetnim šefom. Na železniški postaji je predsednika vlade zavezniške in prijateljske države pozdravila celokupna naša vlada, na čelu z ministrskim predsednikom g. Nikolo Uzunovićem. Pri sprejemu so bili navzoči tukajšnji francoski poslanik Naggjar, češki poslanik, ki se je davi vrnil z dopusta, dr. Wellner, grški poslanik dr. Melas ter višji je uradništvo zunanjega ministrstva z obema načelnikoma Gjurisicem in Buricem na čelu. Do meje se je peljal romunskemu premierju nasproti po nalogu predsednika vlade šef našega Presbira dr. Kosta Luković, ki je v imenu g. predsednika Uzunovića sprejel in pozdravil g. Tartarescu. Od tu je g. Tartarescu s svojim spremstvom in šefom našega tiskovnega urada potoval v posebnem salonskem vozu, ki mu ga je dala na razpolago naša vlada, ter je prispel ob 12.30 v Subotico. Tu ga je pozdravil romunski poslanik na našem dvoru Guranescu in voj-

ni ataše Grezulescu ter tiskovni ataše Anastaziu. Poleg tega sta pozdravila g. Tartarescu zastopnik vojaških oblasti general Jovan Naumović in okrajni načelnik subotiskega okraja Aleksander Preradović. Na peronu železniške postaje je Tartarescu izjavil našim častnikarjem, da se počuti izredno srečnega in zadovoljnega, da je prispel v Jugoslavijo. Po teh pozdravih se je g. Tartarescu podal z vsem svojim spremstvom v hotel »Srpski kralj«, kjer je bilo njemu na čast prirejeno slavnostno kosilo.

Ob 13.30 je g. Tartarescu nadaljeval pot proti Belgradu, kamor je prispel ob 18.25. Po sprejemu, ki je bil predsedniku romunske vlade prirejen na belgrajski železniški postaji, se je g. Tartarescu odpeljal v palačo romunskega poslanstva, kjer bo stanovač za časa svojega bivanja v Belgradu. Za njegovo spremstvo je pa rezerviran poseben oddelek v hotelu »Srpski kralj«.

Belgrad, 3. sept. m. Nocoj ob 19.30 je predsednik romunske vlade Tartarescu obiskal predsednika naše vlade Nikolo Uzunovića. Oba predsednika sta ostala v enournem razgovoru, v katerem sta proučila vsa vprašanja, ki zanimajo obe prijateljski državi.

Predsednik romunske vlade Tartarescu bo jutri dopoldne odšel na Avalo, kjer položi venec na grob Neznanege junaka. Še tekom dopoldneva se sestane z našim zun. ministrom Bogoljubom Jevtićem. Ob 13.30 priredi g. Jevtić svečano kosilo na čast Tartarescu, zvečer pa priredi predsednik vlade Nikola Uzunović na čast romunskemu gostu svečan banket.

Belgrad, 8. septembra m. Davi je prispel z Bleda semkaj tudi zunanji minister Bogoljub Jevtić. Na postaji ga je sprejelo in pozdravilo višje uradništvo zunanjega ministrstva. G. Jevtić bo ostal tu samo nekaj dni ter bo že pred 10. t. m. odpotoval v Ženevo na zasedanje Zveze narodov.

Zborovanje obrtnikov (Nadaljevanje s 5. strani)

Popoldne se je razprava o obrtnem zakonu nadaljevala. Sprejeti so bili predlogi, ki se tičejo gotovih sprememb predpisov o obrtniških združenjih, o navedbi prostovoljnosti za okrožne odbore, o delokrogu sodišč dobrih ljudi (obrniskar razsodišč), o poostrižitvi sankcij proti šušmarstvu s predlogom, da se zapleni orodje, blago itd. Sprejet je bil sklep, da se predlaga ukinitve odgovorne moči pritožbe proti kazenski razsodbi, s katero se izreka zaplemba orožja in blaga. Nadalje se je sprejel sklep o taksiiranju pridobljenih pravic za elektroinstalaterje, ki so si jih pridobili še po starem zakonu, ki jih je dajal večji delokrog. Radi davčnega referata, ki je imel priti na vrsto še danes, se je razprava o obrtnem zakonu prekinila in je prišlo na vrsto poročilo Zbornice za TOI o vprašanju davčne prakse, ki ga je podal konzulent Zaggar. Posebno živahna in dolga debata se je razvila v zvezi s tem referatom glede § 7 novele k zakonu o neposrednih davkih. Navajali so se primeri, ki dokazujejo, da se ne da izvajati predpisov zakona in da ti predpisi povzročajo veliko škodo za gospodarstvenike. Sklenilo se je zahtevati, da se brez-pogojno ukine § 7 novele k zakonu o neposrednih davkih (določitev davčne osnove o višini najemnine). Nadalje so se glede referata samega sprejeli predlogi, ki se bodo izročili glede davčne prakse, n. pr. obdavčitve obrtnikov, ki deloma prodajajo gotove izdelke, dalje glede zbiranja podatkov za ugo-

tovitev davčne osnove, o razširitvi sistema pavšalne pridobnine na druge kraje, kjer doslej še ni uvedena, o sestavi in delu davčnih reklamacijskih odborov in ugotovitvi davčne osnove po zunanjih znakih. Sestavil se je poseben odbor, ki bo izdelal resolucije v precej energični obliki, obenem pa je bil sprejet sklep, da se referati z izpolnitvami, ki so se podale tekom debate, tiskajo v več tisoč izvodih, da se na ta način spoznajo obrtniki o akcijah, ki so jih pokrenile zbornice glede davčne razbremenitve.

Popoldne je bila konferenca med 5. in 5. uro prekinjena in se je vršila razprava o prireditvi obrtniškega tedna v začetku meseca decembra letos. Navzoči so bili razni zborniški delegatov tudi predstavniki najrazličnejših obrtnih organizacij iz vse države. Sklenilo se je prirediti ta teden in pri tej priliki izvesti propagando na ta način, da bi se prirejela predavanja tudi po radiu, nadalje s časopisnimi članki, ki bi obravnavali obrtniške zadeve in propagirali domačo obrtniško delo, razen tega pa še druge različne propagandne prireditve, ki bi opozarjale občinstvo na domačo obrt. V tej zadevi se vrši ob 9 še poseben sestanek obrtniških delegatov, ki bo v okviru načelnih sklepov, ki so jih popoldne napravili, razpravljajal glede podrobnejše izvedbe teh sklepov.

Jutri se nadaljuje razprava o obrtnem zakonu, o ukrepih za enotno ureditev obrtniškega pospeševanja v državi, o zaščiti domačega obrtnega dela in o strokovnem šolstvu.

Zasedanje Zveze narodov

Ženeva, 3. sept. b. Z današnjim sestankom finančnega odbora Zveze narodov se je pričelo 11. ko jesensko zasedanje Zveze narodov, ki bo doseglo svoj višek na nedeljski skuščini. Finančni odbor bo v prvi vrsti proučil finančno stanje Avstrije ter predlagal tudi vse potrebno, da se ji pomaga. Misli se, da bo zaradi zadnjih dogodkov v Avstriji hitro ustrezno vsem njenim željam.

Japonska se boji letal

Tokio, 3. sept. b. Končali so se veliki letalski manevri nad Tokijom, katerih glavni namen je bil, da se pripravi mestno ljudstvo za obrambo proti napadom iz zraka. Vaje se je udeležilo pol milijona mož. Čez noč je bil promet skoraj popolnoma ukinjen. Vojno ministrstvo in šef generalnega štaba sta z manevri zadovoljna, čeprav se je tudi na japonskem, kakor tudi drugje, negotovilo, da je obramba proti napadom iz zraka skoraj nemogoča. Posrečilo pa se je z novimi metodami napad kolikor toliko otežiti, lastne izgube pa spraviti na najnižjo mero.

Fašistične vojaške vežbe

Rim, 3. sept. b. Danes so se v okolici Rima pričele velike vojaške in sportne vaje fašistične Avantgarde, ki šteje 25.000 mož, in pa članov fašistične milice iz vse Italije, ki šteje 880.000 mož. Avantgardisti prebivajo v šotorih na dirkarski Parioli in pa pri Mussolinijevem forumu. Avantgardisti so vsi oboroženi z najnovejšimi brzometnimi puškami.

Izlet na Jadran

Belgrad, 3. septembra. AA Generalno ravnanstvo državnih železnice organizira skupno z glavno agencijo Jadranske Plovidbe od 8—12. septembra t. l. velik izlet z ljudskim vlakom na Gornji Jadran. Cena tega izleta je zelo ugodna, ker bo stalna vožnja iz Belgrada v Crikvenico, Selce, Novi in nazaj samo 150 Din, iz Belgrada v Senj, Baško, Rab in nazaj pa 165 Din. Razen tega je glavna agencija Jadranske Plovidbe dosegla s hotelierji v vseh teh krajih sporazume, tako, da bo bivanje v prvorazrednih hotelih stalo za vse te dni 110—185 Din. 10. septembra bo izlet s posebnim parnikom in znameniti Dobrovojski fford z ogledom Karlobaga, Jablanca in Obrova. Ta izlet, ki pa ne obvezuje, stal 60 Din za osebo.

Vsa pojasnila daje in prijave za hotelski aranžman, za izlet v obrovski fford in za vozne listke sprejema Jadranske plovidbe, Knez Mihajlova 8, Belgrad.

Zagrebska vremenska napoved: Nestalno in deževno.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno jasno, nekoliko topleje.

Po balkanskih igrah

Zagreb, 3. sept. b. Danes so zapustili Zagreb vsi udeleženci balkanskih iger. Ponoči so odšli Albanci, Romuni in Turki, vsi drugi pa danes. Grki sodelujejo v tekmah za evropsko prvenstvo v Turinu. Kot nova senzacija za zagrebške sportne kroge je ugotovitev, da je imel najboljši grški tekač na dolge proge Kiriakidis angleški potni list in da torej potemtakem ni Grk, temveč Anglež. Za slučaj diskvalifikacije Kiriakidisa bi bila Jugoslavija na prvem mestu, Grčija pa na drugem. Ni še znano, kakšno stališče bo zavzela lahkoatletska zveza z ozirom na najnovejšo ugotovitev.

Belgrajske vesti

Belgrad, 3. septembra m. Davi je prispel semkaj rektor ljubljanske univerze dr. Matija Slavič, ki je takoj po prihodu obiskal merodajne činitelje v prosvetnem ministristvu.

Belgrad, 3. septembra m. V predmestju Karaburma, kjer delavci kopljejo zemljo za nasipanje železniške proge Belgrad—Pančevo, se je danes popoldne pripetila težka nesreča, ki je zahtevala tudi človeško žrtev. Dva delavca sta namreč kopala zemljo na mestu, ki je bilo že precej podkopano in se je vsled tega zrušila nanju velika plast zemlje ter ju zakopala. Ostali delavci so ponesrečenima tovarišema takoj priskočili na pomoč ter so ju pričeli odkopavati. Pri prenosu v bolnišnico je pa en delavec umrl za zadobljenim poškodbami, medtem ko je drugi težko ranjen.

Belgrad, 3. sept. m. Upokojen je strojevodja Ivan Miklič iz Ljubljane.

Drobne vesti

Lizbona, 3. septembra. AA. Na tukajšnji avtomobilski dirki sta se dva avtomobila zaletela drug v drugega. Enega od njih je vrglo v gledalec. Trije ljudje so mrtvi, 12 je na ranjenih.

Lizbona, 3. septembra. AA. Zaradi spora med delodajalci in gradbenimi delavci stopi tukajšnje delavstvo danes v stavko.

London, 3. septembra. AA. Blizu Beksbourna je strmoglavilo letalo. Pilot se je ubil, potnik, ki se je ozil v letalu se je pa nevarno potolkel.

Budimpešta, 3. septembra. AA. Madjarski dopisni urad poroča: Včerajšnja teniško tekmo za Davisov pokal med Jugoslavijo in Madjarsko so morali zaradi slabega vremena preložiti. Obbolelega jugoslovanskega igrača Palado bo zastopal Schäfer.

Sofija, 2. septem. m. Danes je bila tu ganljiva slavnost bolgarske vojske. Po nalogu vojnega ministra Letra Zlateva in nove bolgarske vlade se je osvežil spomin na znanega polkovnika bolgarske vojske Mari-nopoljskega, ki je postal žrtve volunske afere, ki so jo svojecasno uprizorili makedonstvujošči.

Zborovanje kmetijskih strokovnjakov

Rešimo najprej kmeta!

Predlogi kongresa
agronomov v Ljubljani

Ljubljana, 3. septembra.

V dvorani Delavske zbornice se je danes zbralo lepo število jugoslovanskih agronomov na svoj letni kongres. Najprej se je vršil občni zbor Združenja jugoslovanskih agronomov, katerega je vodil predsednik ing. Voja Gjorgjevič iz Belgrada, ki je uvodoma pozdravil navzoče goste, med katerimi smo opazili zastopnika knezoškofa kanonika gosp. Alojzija Strojca, bana dravske banovine g. dr. Marušića, zastopnika divizijskega poveljnika gosp. majorja Janca, zastopnika kmetijskega ministra ing. Zidanskega, zastopnika ljubljanske občine g. dr. M. Lukana, zastopnika Kmetijske družbe gosp. Sanci- na, zastopnika Združenja strojnih inženjerjev, zastopnika društva veterinarjev, šumarjev itd.

Uvodoma je predsednik gosp. ing. Gjorgjevič poudaril, da stojimo v gospodarstvu na važnem preokretu in ravno sedaj je važno, da se izvrši reorganizacija kmetijske pospeševalne službe. Tu morajo povedati svoje mnenje predvsem agronomi, ki so za to najbolj poklicani. Glede stanja samega je predsednik dejal, da je še mnogo agronomov, ki delujejo izven svojega pravega delokroga. Naša gospodarska kriza je bila povzročena predvsem po agrarni krizi in dokler agrarna kriza ne bo rešena, tudi ne bo izboljšanja v ostalih panogah gospodarstva. Zato je treba storiti vse za dvig na-

šega kmeta. Za podrobno delo nam je potreben načrt, ki bo predvsem upošteval razmere našega kmetijstva. V zvezi s tem je tudi vprašanje kmetijskega kredita in prav je, če svoje mnenje povedo o tem tudi agronomi. Sploh naj bi se o vseh predlaganih zakonih, ki tičejo kmeta, morali povedati svoje mnenje tudi agronomi. Stališče agronomov ima toliko več zaso, ker to niso samo stanovske zahteve, ampak zahteve, ki zadevajo vso državo in njene življenjske interese. Na koncu je bila sprejeta vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju ter pozdrav kmetijekemu ministru.

Sledili so pozdravni govori prisotnih zastopnikov oblasti in organizacij. Najprej je govoril ban gosp. dr. Drago Marušić, za njim pa zastopnik Kmetijskega ministristva ing. Zidanšek, Kmetijske družbe gosp. Sanci in dr. Končno je pozdravil goste tudi predsednik ljubljanske sekcije združenja g. ing. Ferlinc.

Sledilo je obsežno tajniško poročilo g. Dragiša Nikolića. Iz poročila posnemamo, da šteje združenje v vsej državi nekaj manj kot 600 članov. Poročilo našteva vse akcije, ki jih je osrednje društvo s svojimi sekcijami vodilo v preteklem letu. Med drugim sta bila prirejena za agronomov dva strokovna tečaja v Belgradu in Zagrebu, dalje dve strokovni ekskurziji na Madjarsko in v Italijo. Sprejet je bil tudi računski zaključek za preteklo leto kakor tudi

proračun za leto 1935. Obširno je bil razložen tudi program za bodoče leto. Zlasti bo Združenje pazilo na bodočo organizacijo agronomске službe, ker je sedanji sistem potreben nujne reforme, ščitilo bo predvsem stanovske interese, na mesto, kamor bi morali priti agronomi, naj se tudi faktično nastavlja agronomi Skrbeti je treba za boljše strokovno izobrazbo, čemur naj služijo posebni tečaji zlasti za zadružništvo in druge gospodarske panoge.

Popoldne ob 3 se je nadaljevala razprava o poročilu odbora. Prečitana je bila spomenica reduciranih agronomov pri banški upravi v Ljubljani. Z ozirom na to spomenico je predsednik naznanil, da je glavna uprava vse močnejše ukrenila, da bi reduciranci dobili mesta kjerkoli v državi, toda vse je bilo brez uspeha. Zato je predlagal obnemu zboru resolucijo, v kateri se naroča glavni upravi, da se izjavijo vse sekcije, kako bi bilo postopati, da se v kmetijski službi zaposloji predvsem agronomi in da naj posreduje, da se vsa mesta javno razpišejo.

Več debate je bilo o izpremembi pravil, ki so spremenjene v toliko, da morejo biti posamezniki člani naravnost člani Združenja, ne da bi istočasno bili člani sekcij.

V torek se kongresno delo nadaljuje in bodo predvsem razpravljali o organizaciji kmetijske pospeševalne službe v naši državi.

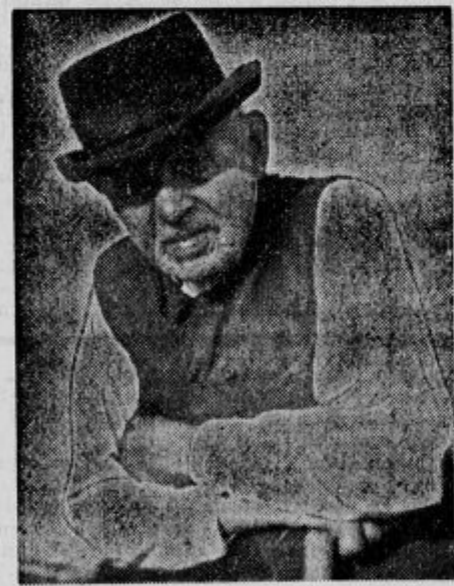
Mariborski škof med slovenskimi izseljenci

Obširno smo poročali o bivanju lavantinskega g. knezoškofa dr. Tomažiča med našimi izseljenci v Vestfaliji, Belgiji in Holandiji.

Dne 15. avgusta se je prevzvišeni udeležil 25 letnice društva sv. Barbare v Gladbecku. Pri tej priliki so bili odlikovani jubilarji — naj-

starejši člani društva, kateri so se dali skupaj s prevzvišenim slikati. Na sliki sede od leve na desno gg.: Hülsmann, Val. Zupancič (Francija), Tensundern, župnik Effing, škof dr. Tomažič, kanonik dr. Mürt, Hentschel, Oberžan (Holandija).

Ko dren trdni so Korenov oče
Rokovnjačke pastirčku v gošči ukradle skledo fižola

Do 60. jo že še privoziš, tudi 70, 80 let ta ali oni učaka, 90 letniki so pa zelo redki. Še bolj redki pa so taki, ki bi do te starosti še ohranili kakšno vidno trdnost in popolno zdravje. Takšno starost da le trdo, kmečko življenje, ki ni kaj nežno ne ravna s človekom. V vednem tovarstvu z zemljo in v boju z nepremagljivo naravo kmet ojelejeni, da je na stara leta kakor dren, ves zviti in grbast, trden pa kakor noben športnik.

Takša stara, pa zdrava in trdna korenina so Korenov oče, po šolsko Urh Jernej, prevzitar v Glinjah pri Zalogu. Ze 90 let imajo, pa še ne jedo zastoj — pri nas stare ljudi v govoru vikamo, zakaj jih tudi v pisanju ne bi? Trdni so še in zdravi in delavni, kakor da so pravkar izpolnili fantoveka leta — prava podoba našega čmela, ki mu nobena reč ne more do živga.

Rojeni so bili leta 1844. Stiri leta so bili že stari, ko so izbruhnile revolucije, o katerih se di- jakl uče v zgodovini in si mislilo, bogve kdaj je bilo vse to in nimajo nobene prave predstave o letnici 1848. Pa so še žive priče tistih dogodkov med nami, čeprav njihov spomin ne seže tako daleč nazaj.

Kaj vse so Korenov oče doživeli v teh letih! Danes življenje teče čisto drugače kakor pa je takrat, ko so se ga oni še dejavno udeleževali. Obvezne šole še ni bilo, železnica je bila neznana reč, z avtomobilom se pa še zdaj niso peljali. Pozimi so hodili z ročno slamoznanico na hrbtu na Hrvaško zobanje rezat, v Novi grad, v Pitomačo,

tri zime so bili v nekem samoostanu v Belem gradu; tam doli je bilo življenje! »Ko sem ga za vodo proeil, mi je vino prinesel,« pripovedujejo. Eno zimo so toliko zaslužili, da so na spomlad s konjem prišli domov.

Bolni niso bili še nikoli. Še nahod se jih ne prime. Prvič in zadnjič jih je videl zdravnik pri naboru, pa še takrat je samo pogledal, koliko jih je od temena do pete, pa je takoj rekel: Sposoben, takrat: Taublihi! In so moža, takrat še fanta, vstaknili v vojaško suknjo za tri leta (šola takrat še ni bila obvezna, vojaščina pa že), ki jih je preživel večinoma v Zgornji Italiji, brez dopusta. Tam, pravi, so si tudi nogo pokvarili, kdor pa pogleda njihov trdni korak, ne bo rad verjel, da je bogve kako pokvarjena. Spominjajo se še silne vročine, ki je vladala tam doli, 23 jih je umrlo od vročine, črna je postal kakor ogere na soncu, pa je bilo po njem. Doživeli so tudi bitko pri Kustoci, na Kresni dan leta 1866. Oddele, pod katerim so se oni doli v Padski nižini bili za svojo domovino v Zalogu, je napadel trinadstropno vojašnico, z vseh oken so streljali na nje, pa so jih le ugnali, 680 so jih ušli še pred 7. uro jutraj. Nato so se drevili v Verono, v Milan, po vsej Zgornji Italiji, »tam so velike dežele, tam rastejo fige in pomaranče.«

Oči jim še vedno dobro služijo, šivajo brez očal — Korenov oče so tudi ševljari, s tako močjo pritegnejo dreto, da kar zaškriplje, kakor kak pomočnik, ki je pravkar napravil mojstrski izpit. Imeli so eicer očala, ker so mislili, da jih mora vsak star človek imeti, pa so jih pred tremi leti prodali neki ženski, ki je suhe gobe kupovala po deželi. Samo enkrat so jim oči odpovedale, pa še takrat v popolni temi, ko jim je večša zmešala pot. To je bilo pred 50 leti. Ob 11 ponoči so se odpeljali iz Kočarjevega mlina na Gradu, pod Polico je kar naenkrat začela plesati okrog konja svetla večja, zdaj je bila tu, zdaj tam. Oče so gonili konja za lučjo, misleč, da so že v vasi, in peljali vse čez po njivah. Sele v vasi so se zavedli kje so, konj je bil pa le ves moker.

Kot otrok so se spustili v kmečko delo, kakor vsak kmečki otrok, s pašo. Takrat so se zadnji ostanke rokovnjačev potikali po hribih. V Hacinovi gošči nad Glinjami, ki je bila tako zaraščena, da je bilo še podnevi kar tema v njej, so imeli svoje skrivališče. Korenov Jernejček — kje so že tisti časi! — je pšel svoje krave po travnikih pred gozdom in si s kislim fižolom privezoval dušo. Nekoč je moral sredi malice skočiti za kravami — v tem hipu so se pridrevila »lumparska dekletca« iz gošče in mu odbrla fižol s posodo vred. Tako so Korenov oče najbrž zadnja priča rokovnjaških pustolovščin.

Kako pa mora človek živeti, da tako čil in zdrav učaka tako starost? Samo z naravo, pa nič drugega, s kapljicami in kroglicami ne prideš daleč. Korenov oče so prvi v hiši na nogah. Ob 4

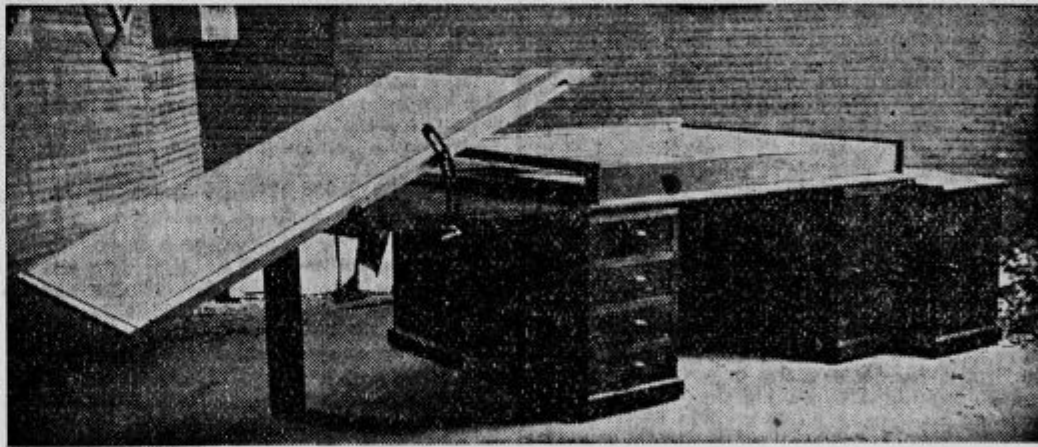
zjutraj že ometajo roso proti gozdu, jutro za jutrom, po gobe. So tudi dober gobar, najboljši v vasi. Kadar jih oni več ne dobe, je konec gobje letine. Zganecv se niso nikoli preobjedli, tudi žganja se niso nikoli napili, čeprav jim oboje še vedno diši. Toplji se niso nikoli, ob junačevanju v mladih letih so že temu ali onemu klobuk razrezali, pa imajo zdaj že vsi druge.

Kako pa tak človek iz prejšnjega stoletja gleda na naše dni? Hvali stare čase in se pritožuje nad sedanjimi. Svet mu je kakor izsušen brus, nič lepo mu ne teče. Letine so vsako leto slabše, tobak je slab, pa še ta je drag, včasih ga je pa bilo pa 10 grošev cel funt, žigalice so bile pa zastoj — goba pa kamen, Korenov oče si še zdaj ogenj krešejo. Zenske se zdaj oblačijo kakor seme, nobene prave zavede nimajo, zato jih pa tudi moški ne čislajo. Domačega mezlana ne poznajo več, njihov oče Tone so ga pa še po Koroškem nosili, da so se odtegnili vojaški suknji. Z vojsko ničesar več ne opravijo — aevda, če oče mislijo, da se tisti Lah, ki so ga oni krotili po Veroni in Milanu, zdaj nosi po Vipavskem in Goriškem, že lahko tako rečejo. »Naša Slavija je propadla,« zaključijo take spomine.

Na svetega Jerneja dan so obhajali svoj 90. god. V dolgo vrsto vezovalcev stopamo tudi mi — morda kot zadnji, zato pa nič manj iskreni — s starim, domačim voščilom:

Za Vaš god
Vam voščimo erečo povsod,
na duš' in telesa,
pa svet' žegen z nebes,
da b' po smrt' sedli na tak tron.
kakor ga ima Vaš patron
svet' Jernej v nebesih.

Lična in praktična pisalna miza za tehniško pisarno

je najnovejši izdelek mizarja Ličen Mihaela po načrtih diplomiranega tehnika Leona Vavpetiča. Diplom. tehnik so se pričeli približevati praktičnemu delu obrtniškega in upati je, da bo vsakovrsta slovenska obrt na znanstveni podlagi dosegla nov napredek. — Pisalna miza bo razstavljena na vselejmu, paviljon F.

Pevski koncert v Hočah

Preteklo nedeljo je Pevska zveza priredila okrožni koncert v Hočah pri Mariboru, na vrtu dek. dvorca, na katerem so sodelovali zbori iz Cirkovec, Hoč in St. Janža na Dravskem polju. Za uvod so združeni moški zbori zapeli Premrlavo Pobratimijo. Nato je nastopil zbor iz Cirkovec in zapel pod vodstvom Plohla Ipravčeve »Slovian na dan«, neznanega skladatelja »Pri zibelki« in Parmovo »Colničku«. Glasovi, 35, so bili dosti enotni, le bas je mestoma preglasil ostale. Čim več pridnejših vaj, a pogostejših nastopov. Intonacija je bila dobra. Pevci so preveč gledali v note in premalo pazili na pevovodjo. »Colničku« naj bi zapeli bolj vezano, zibaje. Moški zbor je zapel Vandovo »Šopek sem prodal«, v kateri je prav ugajal odstavek s samospevom.

Sledil je zbor iz St. Janža pod vodstvom Colnariča. Nastopil je z 32 člani. Pozna se jim, da mnogo prepevajo in pridno vadijo. Vendar gledajo preveč v note, zato izreka še ni enotna. Moški zbor je zapel Viridovo »Slava Slovincem« disciplinirano in ubrano, Balatkovo »Moj dom«, s katero je pokazal veliko spretnost v dinamiki, in Kernjakovo »Juhe, pojdemo v Škofec«, ki pa je bila zapeta manj čisto in manj ubrano. Pešem je treba peti na dva, oz. tri maha, ne na šest, oz. devet. Prav doživeto pa je bila podana Bajukova »Sijaj, solncece«, v kateri se je solo dobro izkazal. V mešanem zboru so zapeli Premrlavo »Slovanec pesem«, ki pač vselej užge, Ocirkovo »Moja pomlad«, Adamičevo »Kaj pa delajo ptičke« in Vodopivčovo »Prstane«. Zenski glasovi so vzdržali razmerje; moški so v mešanem zboru lepše zveneli ko v moškem.

Zadnji so nastopili domači pevci iz Hoč pod vodstvom pev. Furlana. V moškem zboru so zapeli Kimovčeve »Zaročenke«, z velikim razumevanjem občuteno in v čisti intonaciji.

Sledile so v moškem zboru Adamičeva »Zdravica« in Hochreiterjeva »Kmečka svatba« ter v

Za družbo:
dobro
obnašanje in
Union
čokolada

Med rajnimi

Včeraj so ponesli k Sv. Križu telesne ostanke prezgodaj umrle gdne Marije Mehle, bivše strokovne učiteljice na I. dekliški mešanski šoli v Ljubljani. Pokojna zasluži, da se je spominimo tudi v našem listu, saj se je šolala pri nji lepo število ljubljanskih in vnanjih gojenk, sedaj delujočih v raznih poklicih. Skrbne in pridne učence se je spominjajo še s prav posebno hvaležnostjo, saj so imele v nji kot izborni strokovni učiteljici najboljšo zaslonbo; dočim je bila v nasprotnih primerih nekoliko trda in odločna.

Ni ji bilo dano, da bi dopolnila polno učno dobo, ker jo je morila mučna vodenična bolezen. Morala je tako ji ljubo delo v šoli predčasno spreči. Rajna je službovala nekaj časa na vladni, nato je poučevala v višjih razredih dekliške osemrazredne šole in dolgo vrsto let na I. državni dekliški mešanski šoli.

V spolnjevanju svojih dolžnosti je bila vzor vestnosti. Videz je kazal nekoliko osorno in zagnjeno osebnost, a v globini duše je imela skrite velike zaklade materinske ljubezni do mladine. To se je pokazalo zlasti zadnja leta, ko je dajala na razpolago v svoji lastni hiši »Za Gradom« veliko sobo in lepo kuhinjo za dnevno zavetišče deklicam mešanske šole, ki so prihajale v Ljubljano iz daljne okolice, ali so se vozile v mestno šolo. Tu so se odpočile v opoklanskem odmoru, dobile za malenkostno odškodnino v svetlem prostoru tečno kosilo, obenem so se pa lahko tudi učile in izvrševale šolske naloge. Tako vzornega zavetišča ni premogla doslej nobena ljubljanska šola. Ta ustanova je pokojni tako prirasla na srce, da se v oporoki — tako čujemo — ni pozabila na svoje gojenke.

Globoko hvaležen ji je bil za to sodelovanje učiteljski zbor na šoli, še bolj pa starši deklic, ki so imele tako zanesljivo varstvo in oporo. Neizbrisno pa bo zapisana njena dobrota v srcih onih deklic, katere so bile deležne tega gostoljubja. Naj ji povrnejo z molitvijo in zglednim življenjem!

Pokojna vzgojiteljica je iskala tolažbe v čitanju Sv. pisma; prebirala je v mučni bolezni Tomaževa Kempčana »Hojo za Kristusom« in se je z večkratnim prejemom sv. zakramentov lepo pripravila za zadnjo pot. Njeno dobrodelnost naj vsedobri Bog bogato poplača!

Kakor znano je Logarska dolina v jeseni najlepša. Poleg naravnih krasot vam nudi

„HOTEL PLESNIK“

od 1. septembra dalje prvovrsten penzije za 35 do 40 Din dnevno. — Izpred hotela je prekrasen razgled na Savinjske Alpe, vzhodu katerih se nahaja hotel ter je radi tega tudi najprikladnejša točka za izlete in alpske ture. — Dne 8. in 9. septembra priredi hotel v lastnem lovišču, obsegajočem 20.000 ha, velik lov na game in srnjake. — Vsi ljubitelji lova vabljani! — Informacije daje: MARIJA BRIŠNIK — »HOTEL PLESNIK«

Kostanjevica

Tuji promet, če smemo sploh o tem govoriti, je bil letos izredno slab. Krka je bila za kopanje premrzla, večjih ugodnosti, kot na pr. Bled, Bohinj, pa Kostanjevica ne premore. Vendar pa moramo priznati, da so nas obiskali stari gostje in večje število maturančin iz Maribora.

Ljubljanske vesti:

Obrtniška razstava na velesejmu

V okvirju svojega obrtno-pospeševalnega delovanja je priredila Zbornica za TOI v Ljubljani v svojem paviljonu »O« posebno razstavo, ki obsega obširno statistično gradivo, nanašajoče se na obrtništvo v Sloveniji in na obrtno pospeševalno delovanje Zbornice za TOI. V statističnih tabelah, grafikovnih zemljevidih in slikah je zbrano gradivo o številčnem gibanju obrtništva od leta 1902 do leta 1932 v sorazmerju s številom prebivalstva, statistični zemljevid kaže gostoto obrtništva v razmerju s številom prebivalstva v posameznih okrajih, poseben oddelek pa prikazuje porast in padec posameznih obrtniških strokov v sorazmerju s gibanjem prebivalstva, specialno za Ljubljano.

Nadaljnji oddelek kaže delovanje zbornice za trgovino, obrt in industrijo na polju obrtniške pospeševanja, in sicer počasi od leta 1911 do povojne dobe v zvezi z Dež. zavodom za pospešev. obrta, od leta 1928 dalje pa v okvirju samostojnega zborničnega zavoda za pospeševanje obrta. Iz tabelarnih pregledov so razvidni prispevki zbornice za strokovne tečaje, strokovno izpopolnitev mojstrov in pomočnikov v inozemstvu, predavanja, poučne ekskurzije, strokovno literaturo itd., prispevki za nabavo umetno-obrtnih zbirk, za razstave, za obrtno nadaljevalno šolstvo, za ustanove in podpore učenec obrtnih šol in končno vsote, ki so izdane za podporo osemstotih obrtnikov in obrtniških vdov. Nadaljni oddelek kaže razvoj obrtno-nadaljevalnega šolstva v naši banovini v povojni dobi in razvoj obrtnih šol in Tehniške srednje šole od prvih početkov dalje. Poseben pregled predločuje statistiko in grafični prikaz prirejenih strokovnih tečajev v Sloveniji od leta 1910 dalje, ko je zbornica s svojimi prispevki in kot član kuratorija sodelovala s svojecasnimi deželimi in kasnejšim banovinskim Uradom za pospeševanje obrta v Ljubljani, odnosno, ki jih je od leta 1928 dalje priredila s svojim samostojnim Zavodom za pospeševanje obrta. V tem okvirju je podan tudi pregled, koliko mojstrov odnosno pomočnikov posameznih obrtniških strokov

je zbornica podpirala pri njihovi strokovni izpopolnitvi v inozemstvu.

Poseben zemljevid kaže razvojno stopnjo stanovske obrtniške organizacije v banovini, osnovane na podlagi obrtnega zakona.

V zvezi z aktualnim vprašanjem kreditne zaštite obrtništva kažejo posebne statistične tabele zadolžitve obrtništva v naši banovini pri bankah, regulativnih hranilnicah in kreditnih združenjih.

Davčna obremenitev obrtništva je razvidna iz podatkov o višini obdavčitve v raznih davčnih kategorijah pridobnine in konkretno pri posameznikih nekaterih važnejših obrtniških panog.

Udeleževanje obrtništva v gospodarskem razvoju kažejo statistični pregledi o razvoju in gospodarskem stanju in poslovanju obrtniških kreditnih, produktivnih, strojnih, nabavnih in prodajnih združenj, vključenih v obstoječih treh zvezah teh združenj.

Za strokovni razvoj in nivo obrtništva v banovini so važni barometer mojstrski izpiti, ki se vrše pri izpitnih komisijah Zbornice TOI v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru. Pregled o teh izpitih v teku zadnjih dveh let, kar se vršijo, nudijo statistične tabele o številu kandidatov, ki so delali izpite, ki so jih prestali ali pri izpitu padli. V zvezi s temi podatki so razstavljeni tudi nekateri rokodelski izdelki raznih strokov, ki so jih morali kandidati izvršiti pri praktičnem mojstrskem izpitu.

Ta razstava je važnega pomena na eni strani zato, ker daje javnosti vpogled v obširno gradivo o položaju našega obrtništva v Sloveniji, na drugi strani pa tvori bilanco zborničnega delovanja na polju obrt. pospeševanja v teku zadnjih desetletij.

Ob tej priliki se bo videlo, kaj pomeni Zbornično obrtno pospeševalno delo, ki nima primere med jugoslovanskimi zbornicami. Vse delo pa je bilo posebno živahno od leta 1928, ko je načeloval obrtnemu odseku podpredsednik g. Ivan Ogrin. Tedaj so bili postavljeni temelji za vse nadaljnje delo.

Stavbna zadruga Akademski dom, Ljubljana, Miklošičeva c. 5. — Odbor.

☉ **Pogreb Hartmanovega Slavkova.** V nedeljski številki »Slovenec« smo poročali, da so našli v Savi blizu Kranja trupelce malega fantka, o katerem so takoj domnevali, da je že štiri tedne pogrešani Hartmanov Slavko. Kakor hitro je bil g. Hartman, rotac. strojnik v Jugoslovanski tiskarni, obveščen o žalostni najdbi, se je podal v Kranj in tam spoznal svojega pogrešanega sinčka. Žalostno je bilo to svidenje, a omilila ga je zavest, da je konec strašne neizvestnosti in da bo truplo ljubljenskega sinčka pokopano v blagoslovljeni zemlji. Skromen grobek pri Sv. Križu — uteha žalujoče matere in očeta. Trupelce malega fantka so prepeljali v ponedeljek z Gajškovim pogrebim avtom v Ljubljano ter ga položili v kapelo pri Sv. Križu. Mnogobrojni znanzi in prijatelji Hartmanove družine ter sošolci malega Slavkova so krsto zasuli s cvetjem. Kmalu nato, ob 6 zvečer, pa je bil pogreb malega ponesrečenca. Pri pogrebu, katerega se se udeležili mnogobrojni znanzi in prijatelji žalujočih staršev, pokojnikovi sošolci in ostalo občinstvo, je pela »Grafika«, pri odprtem grobu pa se je od malega Slavkova poslovil v svojem in v imenu njegovih sošolcev g. katehet Ignacij Zaplotnik z gniljivim govorom, ki je privabil vsem solze v oči. Pokojnikovi sošolci pa so grob zasuli s cvetjem. Hudo prizadetim staršem izrekamo tudi mi globoko sožalje!

☉ **Letošnja jesenska razstava »Ljubljana v jeseni«** je najverodostojnejša slika pravilnega gospodarskega stremeljenja navzleč vsem gospodarskim oviram, ki mu jih nastavlja na pot splošno slab gospodarski položaj. Razstava je vsestransko bogato založena in nudi valed tega obsevalcu najprejstreljo sliko. Posetniki te nadvse originalne jesenske razstave se izražajo o njej vel zelo laekavno. Letošnja »Ljubljana v jeseni« je točna fotografija pridelnega in tihega enovanja in smotrenega dela našega človeka.

☉ **Razstavniki prostori** na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesejmu od 1.—10. septembra bodo obsevalcem dostopni dnevno od 8 do pol 19 nepretrgoma.

☉ **Permanentne sejske legitimacije** so neprenosne in veljajo samo za določeno osebo, na katere ime so izstavljen. Ime imetelja ter njegov podpis mora biti izpisan s črnilom. Kar razpela se je navada, da mnogo imeteljev sejskih legitimacij odstopa iste svojim sorodnikom, znancom itd. Valed tega trpi uprava velesejma, ki ima za vsako prireditve visoke izdatke, veliko škodo, neupravičeni koristniki legitimacij pa imajo valed tega nevarnost, ker jih kontrolni organi kaj

hitro izsledijo. Tudi ob letošnjem jesenskem velesejmu se bo izvajala kontrola, zato naj vsakdo zaradi legitimacije zase in je ne oddaja naprej, da se ne izpostavlja neprijetnim posledicam. Za imetelje permanentnih sejskih legitimacij je vhod na veselični prostor po 18 zvečer samo na levi strani, ker je sicer valed navala kontrola hudo otežena in bi bil oviran promet gostov z navadnimi vetopnicami. Uprava velesejma prosi vse cenjene imetelje permanentnih legitimacij, da se izvolijo tega držati.

☉ **Vstopnice za prireditve festivala slovanskih plesov in slovanske glasbe** v Ljubljani so v prodaji na razpolago. Prodajajo se v paviljonu pred kavarno Emono na Tyrševi cesti dnevno od 8—12 in od 14—19 po sledečih cenah: Sedeži po 25, 20, 15 in 12 Din, stojlišča po 6 Din, permanentno stojlišče za vse tri izvedbe slovanskih plesov 12 Din. Za operne predstave veljajo znižane operne cene, predprodaja v opernem gledališču. Vetopnice za

stojlišča se morajo vidno nositi. V slučaju slaboga vremena se izvajajo slovanski plesi v unioneški dvorani. Zato je na vsaki vetopnici za sedež označen tudi sedež v unioneški dvorani. Ker je število sedežev omejeno, naj si jih blagovito cenjeno obdnstvo nabavi že v predprodaji.

☉ **Fotografi pozor:** Na festivalu slovanskih plesov in slovanske glasbe v Ljubljani bodo smeli fotografirati plesne scene in sprevid le tisti fotografi, ki bodo imeli pisarno dovoljenje (legitimacije) Tujsko-prometnega sveta v Ljubljani. Legitimacije dolo fotografi v pisarni festivala, to je v posvetovalnici mestnega načelnika. Vsak fotograf, ki dobi legitimacijo, se bo moral obvezati, da od vsake posnete slike izroči do 20. septembra po 2 kontaktni kopiji Tujsko-prometnemu svetu v Ljubljani. Filmanje se ne bo dovoljevalo.

☉ **Radi selitve** se prodaja: kompletna postelja, omara za obleko, miza, stoli in velika alika Madone, Malijska u. 3, Kodeljevo poleg Klunove ulice.

Mariborske vesti:

Maribor se pripravlja na evharistični kongres

Obdravska prestolnica se z vso vno mo pripravila, da čim veličastneje proslavi praznik presv. Evharistije. Dvodnevni evharistični kongres bo veličastna manifestacija duhovne zavesti cele lavantinske škofije, bo pa za Maribor obenem izredna tujsko-prometna pridobitev. V mesto se bodo nagnili tisoči in tisoči, kakor jih menda v svojem obstoju še ni sprejelo med svoje obzidje. Velike tehnične priprave, ki se sedaj vršijo, gredo radi tega tudi za tem, kako razmestiti in razdeliti po mestu vse te ljudske množice ter jih oskrbeti, da bo tudi telesna preskrba v vsakem oziru brezhibna. Pred vsem pa se bo Maribor duhovno pripravil na velik dogodek. V vseh mariborskih župnijskih cerkvah bodo kot duhovna priprava evharistične tridenavnice, ki se pričnejo jutri v sredo 5. t. m. V stolnici v sredo, četrtek in petek zvečer ob 17. nemška pridiga (pridigar mis-

jonar superior g. Alojzij Pohar); ob 19. slovenska pridiga in litanije z blagoslovom vse tri dni, a v četrtek in petek pa tudi jutraj ob pol 6. uri slovenska pridiga (pridigar g. misijonar dr. Franc Knaps) pred blagoslovno sv. mašo. Na Marijin praznik 8. septembra bo jutraj ob pol 6. uri še sklepna slovenska pridiga, potem blagoslovna sv. maša s skupnim obhajilom, po maši pa nemška sklepna pridiga. Spovedovanje bo vse te dni jutraj in zvečer od 5. ure naprej. — V frančiškanski baziliki bo priprava za evharistični shod v sredo, četrtek in petek zvečer ob 19. in soboto jutraj ob pol 6. v petek bo slovenska polnočnica. Bazilika ostane vso noč odprta in razsvetljena. — V župni cerkvi Sv. Magdalene bo priprava za kongres v sredo, četrtek in petek jutraj ob 6. in zvečer ob 7. Po večerni pridigi pete litanije z blagoslovom.

☐ **Šola pričanja.** Lice mesta se je zopet izpremenilo in postalo živahnije z dotokom šolske mladine, ki prihaja v srednje šole. Ljudske šole so že pričele in sicer je bila večeraj jutraj v frančiškanski baziliki za vse šole šolska sv. maša. Srednje in meščanske šole pričanjajo te dni s poukom.

☐ **Splavarji hitijo.** Nenavadno naraslo Dravo pridno izrabljajo pohorski splavarji. Večeraj je priplulo v Maribor nenavadno številno splavov ter se jih je 20 vsidralo ob Pristanu. Ok narasli vodi traja vožnja po Dravi dokaj manj dni, kakor pri nizkem vodstaju.

☐ **Smrtina žetev.** V splošni bolnišnici sta umrli gospa Marija Kramberger, soproga nadzornika, ki so jo večeraj prepeljali z avto-furgonom v Rogoznico, ter posestnica Terezija Vinšek. Naj počivata v miru.

☐ **Tuji v avgustu.** Meseca avgusta se je prijavilo pri mariborski policiji 2438 v Mariboru bivajočih tujcev, od tega 929 inozemcev.

☐ **Predsednik parlamenta v Mariboru.** Minulo soboto se je mudil v Mariboru predsednik narodne skupščine minister Kumanudi. Njegov obisk je bil zgolj zasebnega značaja.

☐ **Vinogradi v nevarnosti.** Mrzlo in deževno vreme, ki traja že ves avgust in se obeta še za september, je spravilo v veliko nevarnost vinograde. Obetala se je letos kvantitativno zelo dobra bratev, ki pa najbrže ne bo izpadla po pričakovanju. Radi deževja se je pojavilo že sedaj v vinogradu gnitje, ki bi utegnil postati za celo trgatve usodno.

☐ **Promenada se seli.** Od Mariborskega tedna sem se opaža v Mariboru zanimiva preusmeritev: Mariborska promenada se je preselila. Gosposka ulica, ki je bila prej v večernem času natrpano polna mladih in starih, je sedaj v tem času nekam opustela, pač pa je zato živahnije v Slovenski, najživah-

MESIJA

veličasten oratorij izvajajo 7. septembra ob 8 zv. v Unioni. Sodelujejo kot solisti gospa Lovčeva, gospa Golobova, obe iz Ljubljane, gosp. Darian iz Grada in gosp. Neralič iz Maribora; zbori: Celje, St. Lenart, Ptuj in »Maribor«. Predprodaja vstopnic: Aleksandrova cesta 6.

neje pa pod kostanji na promenadi Aleksandrove ceste od Trga Svobode do Prešernove ulice. Za mariborsko cestno življenje vsakega korak važen in zanimiv dogodek!

☐ **Mejo straži avstrijsko vojaštvo.** Največ avstrijskih beguncev je prihajalo čez mejo v Mariboru po prelazu Radel na Kozjaku. Ta prelaz so sedaj zastražili Avstrijci z vojaško četo, ki ima s seboj tudi strojnice.

☐ **Vrat si je prerezal.** V nedeljo jutraj so bili reševalci poklicani nemudoma v Gozdno ulico. Pri britju si je prerezal vrat 27 letni ključavničar državne železnice Ivan Čah. Nesreča se je zgodila po nepazljivosti. Le nagli prevoz mu je rešil življenje, ki mu je otekal iz prerezanil žil.

☐ **Nov telefonski imenik** je nujno potreben v javni telefonski govorilnici, ki se nahaja v avtobusni čakalnici na Glavnem trgu. Sedanji je star ter ne vsebuje niti polovice vseh naročnikov.

MAJHNE ORGLE

s štirimi registri za 18.000 Din ali proti knjižici Spodnještaj, posojilnice napredaj pri trdkri Brandl, vogal Strossmajerjeve in Smetanove ulice. Na ogled vse dni evhar. kongresa. Zelo primerne za manjšo cerkev ali podružnico.

☐ **Spečemu ukradla 10 jurjev.** Letos pomladi je potoval železniški delavec Martin Zorko iz Hrastnika v Ormož ter nosil s seboj v aktovki 10.400 Din, da bi jih izročil nastavljenemu hrastniškega trgovca Soperja Milanu Koštrju, ki je okoli Ormoža kupoval krompir. Zorko je v vlaku med Hajdino in Ptujem zadremal, ko pa se je po odhodu iz Ptuja prebudil, je v svojo grozo opazil, da je izginila aktovka z dragoceno vsebino. Neka sopotnica je obupanemu možu povedala, da je videla posestnico Antonijo iz ptujske okolice, ki je pri odhodu iz vlaka tlačila v svojo košaro aktovko. Zorko je izstopil na prihodnji postaji, šel nazaj v Ptuj ter naznanil zadevo orožnikom, ki so zadevo naglo pojasnili. Pri omenjeni posestnici so res našli aktovko z vso vsebino ter jo vrnili lastniku. Antonija pa se je radi te tatvine večeraj zagovarjala pred okrožnim sodiščem v Mariboru, ki jo je obsodilo na 4 mesece strogega zavora in 2 letni izgube častnih pravic.

„Pecion“ prašek za pranje je domač, boljši in cenejši

KULTURNI OBZORNİK

Kmetstvo, literatura, narodna zavest

Sodobna umetnostna smer — nova stvarnost — ki hoče pokazati človeka takšnega, kakršen je v celotni življenjski problematiki, brez najmanjših prikrivanj ali olepšav, torej živega človeka s krvjo in duhom, je dala pobude tudi za najrazličnejše znanstvene knjige, ki odkrivajo zlasti one ljudske plasti narodnega kolektiva, katere so igrale in še igrajo — kljub številni večini v sestavi naroda podrejeno, čestokrat na zunaj brezpomembno vlogo v kompleksu aktualnih življenjskih vprašanj: industrijske in agrarne delavce. Te knjige prikazujejo vse orjaške borbe malega človeka, ki je ponekod sestavljal bistven del naroda, a je bil brez slehernih pravic. Šel je skozi ogenj in kri, očistil se je v trpljenju, vzdržal se v odporu in ohranil prvotni duh naroda, kateremu pripada, nepokvarjen, življenjsko sočen, tako da danes, ko odmirata politična, gospodarska in delno tudi ona inteligenčna aristokracija, ki se je odtujila narodu, stopa na površje vprav ta mali človek, da izroči narodu svojega doslej gnečega duha. Vprav sodobna umetnostna smer je že v znamenju nove socialne kulture, ki jo izžareva duh industrijskega in kmetijskega delavca. Seveda je tu vprašanje, v koliko so umetniki posameznih narodov domelili pravi klic časa in večinskih ljudskih zastopnikov naroda. V koliko niso morebiti prislunili tujim klicem? Po kolikšno misel, ki smo jo mi na tem mestu že nekajkrat poudarili, bomo v uvodu Predavčeve knjige »Selo i seljaci« (o kateri mislimo poročati): Poslije rata, u vrijeme kulturne krize i k nama ve-

više prodire socialni duh i socialna književnost. Samo je na žalost našu novu književnu generaciju mjesto seljačkog pravca zahvatio urbani i industrialistički marksizam. Mjesto da smo prihvatili svoje vlastite narodne socialne ideje, mi smo po uzoru predratne inteligencije, naprosto preuzeli ideje i književnost stranih industrialjskih naroda. I opet dakle prijeti, da naša književnost, nauka i inteligencija ostane bez veze sa svojim narodom i zemljom kao i do sada... (Podčrtali mi.) Podobno kakor pri nas. Tudi slovensko socialno vprašanje ima svoje težave v agrarnem delavcu. In vendar črpajo naši spcialni pisatelji po vzoru tujih literatur, ki so poglavitno iz industrijskih narodnih osnov, vsebino svojih del največ iz tvornic in rudnikov in komaj vedo, da je s tem zajet samo del našega narodno-socialnega vprašanja, večinski del — kmeti — pa stoji ob strani neodkrit. Poslednjemu se bliža z vso neposrednostjo edini Miško Kranjec. Se ta samo regionalno oddeljenemu prekmurskemu kmetu.

Zarković, ki je napisal uvod Predavčeve knjige, pokaže s kratkimi besedami nujnost socialne dobe, v kateri delno živimo, delno pa se ji že približujemo. Nato pa pobija Spenglerjevo vizijo o propadu evropske kulture. Pravi, da sodobna kulturna kriza ni znamenje propada evropske kulture, marveč le stare epohe individualistične kulture, kateri sledi nova, socialna. Podobnih prelomov je Evropa že mnogo doživela in vsi so zbegali sodobne dekadence, da so prerokovali konec sveta in podobno. In vendar je vsakemu prelomu med dvema dobama sledil prepoved, t. j. nova kulturna epoha. Vzemimo samo najvidnejše primere: srednjeveški gotiki je sledila renesansa, baroku meščanska kultura 19. stoletja itd. Mejniki med posameznimi razdobji

pa so krvaveli od duhovne zbežanosti ljudstev, ki so pričakovali sodnjega dne. In vendar je vsaka nova kultura prinesla nove svežine, novega življenja, novih sil in stvaritev; pomislimo samo na dobo narodnih prepovedov, ki jih je vzbudila romantika! — Zarković toži ob koncu — in to bi veljalo tudi za nas —: Premda smo agrarna i seljačka zemlja, osim dviju deskriptnih nauka, filologije i etnografije, nemamo naučne literature o našem selu. Još uvijek nemamo naučnog časopisa za ruralne nauke i seoske probleme... In vendar »povratka naše kulture selu, dakle svome narodu i svojoj zemlji, znači i prepored naših duhovnih stvaralačkih sila...«

Prvi večji poizkus, pokazati hrvatskega kmetijskega človeka v njegovem tisočletnem oblikovanju in borbah za najprimernejše pravice življenja, naj bi bila Predavčeva obširna knjiga (str. XXIV + 302 s prilogami, 160 slik) »Selo i seljaci«. Avtor, ki se zaveda, da je zlasti v prvi zgodovini (pa delno še danes) tvoril poim plemena in kasneje naroda največ kmetijski človek, začena svojo knjigo s prihodnjim Slovanom v današnje krajine, torej od prvih dni slovanskega kmetijskega življa na jugu pa do danes. Kajpak se pisec omejuje največ na hrvatskega kmeta. V celoti sloni to delo na dognanji znanih hrvatskih zgodovinarjev Horvata, Klaića, Šišića, Karamana, češkega etnologa Niederleja itd., vendar je prepleteno tudi z osebnimi dognanji (Predavčev se je mnogo bavil s psihologijo kmeta in njegovih teženj); zato je ni to suhoparno, kronološko naštevaje dogodkov, marveč notranje — zgodovinsko utemeljen razvoj hrvatskega naroda, čigar pot je vodila skozi vseobsejajoče krivice, nasilja, brezpravja; hrvatski narod je podobno kakor slovenski, kljub temu, da so mu gospodujoče plasti izpile poslednjo fizično silo, ohranil svojega duha, in trpljenje se je očistil njegov genij; in ko je nastopil čas narodnega preporeda, se je ta genij, ki je bil zaprt v pričnečih dušah, sprostil in zajel celotni narodni kolektiv v novo svobodnejše življenje. Zanimivo je, da niso bili hrvatski plemiči nič manj neusmiljeni s svojimi tlačani kakor kranjski, dasi-

ravno so bili prvi domače, drugi pa tuje krvi. Takrat seveda ni bilo še narodnostnega merila. Sicer pa je bilo z našo inteligenco do pred vojne (ponekod še danes to velja) prav isto: isti ljudje, ki so v detinskih letih pomagali očetu prekopavati zemljo, so se kasneje odtujili (»tvoja učenost« jim je zamagljala prvotno miselnost) svojemu pokolenju; med njimi in kmetstvom se je postavil nepopravljiv zid. Še več, čestokrat so zatajili tudi svoj narod in se izročili tujemu za ekledo leče. Kmet je bil v svoji miselnosti in borbi zmerom osamel, Aristokracija, pa najsi je bila to agrarna ali kulturna, domača ali tuja, je bila kmetu vedno sovražna. — Predavčev je dobro pokazal resnico, da je bil med Hrvati (pa to velja tudi za nas) samo kmet nosilec in čuvare pravega narodnega duha in da je moral iti preko Kalvarije, skozi katarzo duha, da je končno prišel do odrešenja. Brez nadčloveške sile kmetijskega življa bi se Hrvatska nikoli ne mogla ponasati z narodno preteklostjo. Plemstvo se je igralo politiko, ki je imela značaj kratkotrajnosti, kmetstvo pa je brez ozira na čas ali politični položaj izročalo iz pokolenja v pokolenje svojega neizčrpnega narodnega duha, ki je bil odel s tisočletni narodnimi običaji, pesmimi itd., kar vse je Predavčev v zgosteni obliki orisal in podprl s številnimi ilustracijami. — Podoben dokument narodnega življenja, ki je imelo svoj poudarek v kmetstvu, imamo tudi mi Slovenci v Gruden-Malovi »Zgodovini slovenskega naroda« (Mohorjeva družba). Sicer ni pisana ta zgodovina z istega zorišča in z istim namenom, vendar izkazuje tudi iz teh strani: Vse, kar ni poglaval iz širokih kmetijskih plasti ali pa se je tem kasneje odtujilo, je umrlo brez imena; ostal pa je narod, ki ga niso mogli zdobiti etičnoletni okoliščini; zakaj vzdržala ga je elementarna sila duha, ki je ne morejo niti človek niti stroj niti čas razjesti. L. G.

* Podobne misli razvija Zarković tudi v zadnji številki »Hrvatske revije« v članku o rurasizmu v češki književnosti.

* Ing. agr. Josip Predavčev: Selo i seljaci. Priredilo za štampu dr. Božidar Murgič. Socialna biblioteka. Knjiga prva. Zagreb, 1934.

Zborovanje obrtnikov iz vse države

Konferenca obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic v Ljubljani

V ponedeljek so se sestali zastopniki obrtnih odsekov skupnih zbornic in obrtnih zbornic iz vse države v Ljubljani v veliki dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani na konferenco, na kateri so razpravljali o vseh za obrtništvo važnih vprašanjih. Zastopane so bile vse zbornice v državi razen Dubrovnika, Banjaluke in Skoplja.

Uvodoma je predsednik ljubljanske zbornice g. Ivan Jelačin pozdravil vse zbrane goste, predsednike, podpredsednike in člane zbornice ter zastopnike občinskih banke uprave g. dr. R. Marna in referenta g. Frana Sinka. Takoj je dejal, da prepušča otvoritev in predsedstvo na tej važni konferenci podpredsedniku Zbornice za TOI v Ljubljani g. Rebeku. Pri nas v Sloveniji praktično izvajamo avtonomno posameznih odsekov zbornice. Ljubljanska Zbornica za TOI ne pozna nobenega antagonizma med posameznimi panogami gospodarstva. Če so nastala nekatera nesoglasja, niso nastala v zbornici. Toda to ni motilo zbornice, da ne bi podpirala obrtništva, saj vemo, da je iz naše male obdrti nastala velika obrt in industrija. Ljubljanska zbornica je upoštevala, da je obrtništvo močan faktor in ga ni nikdar občutila za balast. Pač pa je naša trgovina za industrijo vedno z odprto roko dajala materialne možnosti za pospeševanje obrti, česar sami obrtniki ne bi zmogli v takem obsegu. V tem eloznem duhu naj zborsko delegati. Ta poziv predednika Jelačina so navzoči pozdravili z zadovoljstvom. V imenu bana je pozdravil zborovalce na-

čelnik g. dr. Rudolf Marn, ki je dejal, da tudi banska uprava stremi za tem, da dobi dovolj materiala za novelizacijo obrtnega zakona, kar smatra za koristno stvar.

Nato je g. Rebek otvoril konferenco, poudarjal joč, da hoče obrtništvo sodelovati pri reševanju tako važnih vprašanj.

Sledil je referat tajnika zagrebške obrtne zbornice g. Jos. Butorca o novelizaciji obrtnega zakona. Referat je obsegal predloge vseh zbornic v državi, kolikor so bili pripravljeni na tajniški konferenci. Na podlagi predlogov vseh zbornic v državi je bilo sklenjeno, da predložijo pristojnim mestom naj prepovedo oblasti izvrševanje rokodelstva konzumnim zadržam, javnim trgovskim družbam, javnim korporacijam itd. Nadalje so bili sprejeti sklepi, da se naj izpremenijo določila glede gradbenih in elektrotehničnih obrtov z dostavkom, da se končna odločitev prepusti zaključku posebne konference prizadeletih strokovnih organizacij. Mnogo debate je bilo o mojstrskih izpitih; soglasno je bila izražena želja, da se naj k komisijam za mojstrske izpite pritegne več strokovnjakov kot doslej. — Glede šušmarstva predlagajo zbornice, da se naj proglase vsi posli s šušmarji za nične, od katerih naročnik lahko odstopi. Glede cenikov pri prisilnih združenjih je prevladovalo mnenje, da naj bo dovoljeno določanje minimalnih cen in cenikov. Obširna je bila tudi razprava o razmejiti obsega podjetij rokodelskega in industrijskega značaja.

Za gospode

najugodnejši nakup površnikov, trenchcoatov, Hubertus plaščev, zimskih sukenj in oblek v izbranih vzorcih pri

FRAN LUKIČ, Ljubljana
Stritarjeva ulica

Sklepi magistratnega gremija

Ljubljana, 3. septembra.

Danes popoldne se je vršila v mestni posvetovalnici seja magistratnega gremija. Obravnavale so se sledeče zadeve:

Ugodilo se je nekaterim prošnjam za izpremembo buffetov v krème in sicer: gg. Kajfeža, Jurliča in Chlotar-Buvier; druge so se bile odklonjene.

Prošnji Avgusta Hribarja, Cesta dveh cesarjev 145, za znižanje dolga na najemnine za mestno parcelo se je ugodilo in se je najemnina znižala na Din 60 letno. — Ivanu Bizovičarju se je oddala košnja otave na mestni enjivi za bivšo mitnico na Tržaški cesti. — Posejbo se stari orehi na Ambroževem trgu in se potem prodajo delna na licitaciji. — Zniža se najemnina za mestni svet pred Kavarno Zvezda na Din 200, obveznosti iz najema pa naj prevzame Kazinsko društvo. — Manco Dolenčević, trafikantini ob Cesti na Rožnik se zniža najemnina za cestni svet na Din 300 letno; trafanti kiosk pa se bo premestil na svet mestne vrtnarije, da se omogoči naprava hodnika.

Konopnene cevi za čiščenje kanalov se oddajo najnižjemu ponudniku tvrdki Ivanu Adamiču. — Naprava betonskega mostu »Zidar« v Črni vasi se odda tvrdki Čenčur, ki je bila najcenejša.

Stavbna dovoljenja dobe: Franc Zorec za enonadstropni prizidek stopnišča in adaptacijo podstrešja v Gerbičevi ul. 5. — Mariji Dolinšek za adaptacijo verande in napravo stranišča na Karloviški cesti 28 proti reverzu. — Josipu Kupicu, posesniku na Peruzijevi poti za gradnjo prtilnice hiše in gospodarstvenega poslopja; prosilec je letos pogorel. — Hranilnici dravske banovine za enonadstropni nazidek bivše Kranjske hranilnice v Knafljevi ulici. — Odobru Skavtovo za hišno kanalizacijo poslopja na velesejskem prostoru. — Komandi dravske divizijske oblasti za kanalizacijo topničarske vojašnice. — Rektoratu univerze kr. Aleksandra I. za gradnjo univerzitetne knjižnice. — P. Stuzzi za adaptacijo podstrešja v Idrijski ulici 18.

Uporabna dovoljenja se izdajo: Martji Zadnikarjevi za enonadstropno hišo v Podmilščakovi ulici. — Lili Jenčar za enonadstropen dvig hiše v Groharjevi ulici. — Josipu Verliču za adaptacijo in nazidek pri

hiši Tyrševa c. 31. — Jakobu Dolinarju v Rožni ul. 37 za prizidek in adaptacije hiše. — Henriku Felberju za enonadstropno hišo v Podmilščakovi ulici. — Martinu Prdnarju za enonadstropno hišo v Černetovi ulici.

Koledar

Torek, 4. septembra: Rozalija, devica; Ida, grofica.

Novi grobovi

† V Imenem pri Podčetrtku je umrl v starosti 70 let g. Franc Prah, trgovec in posestnik. Pogreb bo v sredo ob 8 zjutraj. Naj mu sveti večna luč, žalujoči ženi in otrokom naše sožalje!

Ostale vesti

— Duhovne vaje na »Brinjevi gorici«. Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev sporoča, da je ta teden skrajni čas za prijavo za duhovne vaje 12. septembra t. l. Kdor se doslej še ni prijavil, naj to takoj sporoči na predsednikov naslov: Župni urad Sv. Križ pri Rogoški Slatini. Če se bo kdo šele zadnji hip odločil za udeležbo, naj kratkoma pride na ljubljanski glavni kolodvor 12. septembra za na vlak, ki odhaja ob 7.25 zjutraj. Stroški za udeležbo bodo minimalni. — Predsednik.

— Čehi na festivalu. Na festivalu slovenskih plesov in slovanske glasbe v Ljubljani, ki se bo vršil v dne 5. do 10. septembra, bodo poleg jugoslovanskih plesnih skupin nastopile še češkoslovaška, bolgarska in predvidoma tudi poljska in ruska družina. Češkoslovaški bodo zastopani s češko vaško svatbo, okrog 2 uri trajajočo plesno svečanostjo, ki jo bo predvajala na samostojnem večeru v opernem gledališču Narodopisna společnost iz Plzna dne 6. sept. ob 20. Ta plesna skupina šteje okrog 50 članov, nastopi z lastno godbo in je dosegla na kongresu narodnih noš v Ljubljani leta 1932 kot najlepša in najučinkovitejša družina prvo nagrado.

— Preložena slavnost 15 letnice osvoboditve Prekmurja. Odbor za proslavo 15 letnice osvoboditve Prekmurja v Lendavi je iz nenadnih tehničnih vzrokov sklenil preložiti proslavo z dne 8. in 9. na 22. in 23. septembra t. l. Proslava se bo vršila z istim sporedom in v istem obsegu, kakor je bilo že objavljeno. Vse zavodno narodno prebivalstvo ponovno vabimo k najštevilnejši udeležbi narodne in državne manifestacije na skrajni naši severni meji. Pričakujemo ugodno rešitev prošnje za znižano četrtnsko vožnjo.

— Sneg je pobelil čez noč vrhove Kamniških planin in Savinjskih Alp. V tem času je to redek pojav. Sino se vedno v poletju in zato pač ne moremo nič dobrega pričakovati od jeseni, ki se približuje.

— Na prebavnih organih bolni morajo vedeti, da pri domači, naravni JORDAN grenčici ni falsifikatov.

— Opozorilo: Pisarna »Unitas«, zavod za pokrovanje, se je preselila v tovarno na Celovski cesti št. 90a, Šiška (poleg mitnice), telefon: 2219.

pisatelju. Zdi pa je zadeva prešla že meje Jugoslavije, zato moramo tudi mi nekaj vretic posvetiti ne ravno laskavim razmeram v belgrajskem literatstvu.

Letos je belgrajsko gledališče z velikim uspehom uprizorjalo dramo »Sreča A. G.«, ki jo je napisal neki anonimni srbski pisec. Kljub uspehu, ki se je stopnjeval še s tem, da je drama »Sreča A. G.« zaslužila gledališko nagrado, se pisec ni izdal. V listih pa je začela borba. V »Pravdi« je Ljubomir Božinović opozoril javnost na neko podobnost med dramo »Sreča A. G.« in novelo bolgarskega pisatelja Svetoslava Minkova. Ta novela — »Mož z vodikom in deklica s kisikom« — je bila prevedena leta 1933 v srbsko in je izšla v Srbskem književnem glasniku in novelistični zbirki »Sodobne bolgarske novele«. Ko je Božinović idejno in vsebinsko pregledal bolgarsko in srbsko delo, je prišel do zaključka: ali je oba pisatelja inspiriral isti vir ali... Na to je zdaj odgovoril Minkov v sofijski »Zarije« med drugim sledeče: V belgrajski »Pravdi« je izšla moja slika pod cenzurnim naslovom »Na potu do nove atere«. Bravci, ki hero samo naslove, bodo dobili vtis, da se je pojavil na Balkanu literarni Stavski... In vendar morem odgovoriti na Božinovičeve besede le to, da so mi služile za snov moje novele te-le vrstice iz 6. poglavja Tatarinove knjige »O oblekah, vitaminih in kemični ljubezni« (avtor citira vrstice). Mojo novelo je nato prevedel v srbsko dr. Mirković. Torej se da prej sklepati, da je jugoslovanski avtor povsem navno izrabil moje delo, kakor pa da bi name vplivala njegova drama, o katere eksistenci komaj zdaj slišim. Sploh pa ne vem, ali je drama pred uprizoritvijo izšla v knjižni obliki... Na ta način odgovarja bolgarski pisatelj Minkov na čudno belgrajsko literarno afero, ki je nedvomno vzbudila med Bolgari ogorčenje in posmeh na belgrajške literarne razmere, manj radi plagiat kot radi senzacionalnega članka v »Pravdi«. Misteriozni anonim pa se še do danes ni dal poznati, dasiravno ga čaka gledališka nagrada za »najboljšo domačo dramo preteklega sezone...«

Za prekmurski muzej

Proučevanje prekmurske zemlje napreduje. Ta napredek pospešuje zlasti novi rod, vzgojen v slovenskih šolah, ki nadaljuje in pogloblja delo redkih znanstvenih delavcev, ki so že doslej z ljubeznijo in razumevanjem proučevali našo krajino. Neizvršene dela je pa še mnogo in da bi ga mogli uspešno izvesti, je treba smotrene organiziranosti. Tako organizacijo naj predstavlja muzejsko društvo, ki naj zbere vse, ki se zanimajo za preteklo in sedanje razmere Slovencev med Muro in Labo.

To društvo bo osnovalo v Soboti muzej, ki bi bil poleg popolne gimnazije pač najvažnejša in najnovejša prekmurska kulturna ustanova. Muzej naj bi izbral vse dokumente naše preteklosti, narodopisno umetnostno gradivo, književna dela v prekmurskem narečju in literaturo o naši zemlji, ektrakta, vse, kar potrebuje naša preteklost in sedanost.

Muzejska zbirka nas bo predstavljala pred svetom, ki nas obišče, za nas same pa bo imela vzgojni pomen in bo služila znanstvenemu delu.

Potreba, da je ves ta material zbran na enem mestu, in sicer prav v sredini naše krajine, je dovolj jasna.

Tudi je skrajni čas, da se pobiranje materiala, ki se izgublja, takoj prične.

Pripravljalni odbor prekmurskega muzejskega društva je vložil pri oblasti pravila in bo po odobritvi takoj sklical ustanovni občni zbor in vabi že sedaj k sodelovanju vse, ki gledajo z razumevanjem snovanja našega muzeja.

V Murski Soboti, 1. sept. 1934.

Pripravljalni odbor:

Škerlak Vladimir, abs. jurist; Cumilar Franjo, šol. upravitelj; Novak Viljem, suplent.

★

— O cerkvi sv. Duha nad Višnjo goro. Na članek »Cerkva sv. Duha nad Višnjo goro« v »Slovencu« dne 26. avg., smo dobili tole pojasnilo: V članku se govori o neresnici, češ da cerkva pri Sv. Duhu nad Višnjo goro ne razpada. V napadnem članku od 21. avgusta pa ni govora o tem, ali razpada zunaj ali znotraj. V odgovoru na ta članek se pisec sklicuje na prenovljeno notranjost cerkve in hoče tako dokazati, da je trditev o razpadanju cerkve neresnica. Resnici na ljubo naj povem, da je dotični, ki je pisal omenjene vrste, rojen v neposredni bližini cerkve Sv. Duha tako, da jo je lahko gledal vsak dan skozi okno očetove hiše. Ničče ni trdil, da cerkva razpada znotraj, da pa razpada zunaj, bo priznal vsak, kdor jo pride pogledat. Nad glavnim vhomod je strešica že do polovice razpadla, omet je na mnogih krajih odpadel, streha je v slabem stanju, potrebna popravila, vsa zunanost cerkve kaže, da popravi na nji že dolgo ni bilo. Postransko je vprašanje, kdo je dolžan skrbeti za popravila cerkve. Mnogo važnejše se mi zdi vprašanje popravi samih, ki so brez dvoma potrebna. Če so se našli ljudje, ki bi bili pripravljeni storiti, kar je v njihovih močeh, da se ta starinska cerkva tudi od zunaj vsaj za silo prenovi, bi jim morali biti hvaležni v prvi vrsti prebivalci okoliških vasi, saj pri tem nihče ne išče nobene časti. Toliko, da ne dobi javnost vtisa, da je deputacija smučarjev g. knezoškofa netočna informirala.

— Prah in nesnaga sta največja škodljivca vsakega perila. V medsebojnem podpiranju razjedata nitke perila, ki v teku časa prične razpadati. Zlatorog-ovo milo pa s svojo obilno in gosto ter snežno belo peno očisti perilo vsake nesnage in ga s tem napravi treznim. Z Zlatorog-ovim milom oprano perilo je lepše kot novo. To ljudski glas dobro ve in pravi: »Le Zlatorog milo da belo perilo!« To milo priporočamo tudi mi, saj je res dobro in tudi — domače!

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

— Redno vpisovanje v Dopisno trgovsko šolo v Ljubljani se vrši do 10. septembra 1934 vsak delavnik od 9—12 in od 16—18, v nedeljo in na praznik od 10—11 dopoldne osebno pri ravnateljstvu DTS na Kongresnem trgu 2-II, ali pa z vpisnico, katero lahko vsakdo s prospektom prejme. V tem času veljajo izjemne ugodnosti. — DTS poučuje trgovske predmete, kakor knjigovodstvo, korespondenco, stenografijo, stroje-pisje itd., moderne jezike, kakor nemščino, francoščino, italijanščino, angleščino. — DTS pripravlja učence tudi za privatni izpit na drž. trgovskih šolah. Ker so s tekočim šolskim letom vsi prispevali znatno znižani, je omogočen uspešen strokovni študij pri tem zavodu vsakomur. Podrobna, brezplačna pojasnila in prospekti se dobe pri ravnateljstvu. Šola uživa zavoljo svojega vestnega in resnega dela najboljši glas, vsled česar se lahko vsakomur kar najbolj toplo priporoča.

— Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, pomanjkljivem spanju, slabem razpoloženju, razdražljivosti, poselite takoj po staro preizkušeni »Franz-Josef-grenčici«. Poročila višjih zdravnikov v bolnicah za želodčne in črevesne bolezni naglašajo, da je »Franz-Josef-voda« posebno izborna učinkujoče naravno odvajalno sredstvo.

— Kje se dobe sejemске legitimacije. Legitimacije za obisk letošnjega jesenskega velesejma v Ljubljani od 1. do 10. septembra t. l. prodajajo po 2 Din biljetarne Putnika, vsi večji denarni zavodi, županstva ter župni uradi. Kjer bi legitimacije ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega velesejma. Organizacije in ustanove, katere bi želele prevzeti prodajo legitimacij, se naprošajo, da se obrnejo na urad velesejma. Pri dohodu na velesejem doplača imetnik legitimacije razliko v ceni, t. j. 18 Din pri velesejski blagajni. Na odhodni železniški postaji je treba kupiti posebno železniško izkaznico za 5 Din, ki jo postajna blagajna žigosa in vpiše natio številko vozne karte. Pri blagajni na velesejmu dobi obiskovalec potrdilo o obisku, nakar mu vzorna karta velja za brezplačen povratek.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča sledeče knjige Lippert-a: Vom Gesetz und von der Liebe, 347 strani, vezano 116 Din; Von Festen und Freuden, 269 strani, vezano 116 Din; Von Wundern und Geheimnissen, 261 strani, vezano 116 Din; Von Christentum und Lebenskunst, 235 strani, vezano 110 Din; Abenteurer des Lebens, 188 strani, vezano 104 Din; Briefe in ein Kloster, 230 strani, vezano 84 Din; Aus dem Engadin, 165 strani, vezano 83 Din; Vom guten Menschen, 359 strani, vezano 120 Din; Die Kirche Christi, 293 strani, vezano 100 Din; Der Menschensohn, 231 strani, vezano 60 Din.

— Ko se začne cevi poapjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi

1500 otrok na Ptujski gori

Staroslavna božja pot na Ptujski gori še ni doživela takega romanja, kakor ga je priredila te dni mladina hočke dekanije. Nad 1500 otrok se je zbralo v spremstvu staršev, pod vodstvom dušnih pastirjev, ter napolnilo prijazni grič nad Dravskim poljem z radostnimi obrazmi in veselo otroško pesmijo. Otroci iz Marijinih vrtcev iz cele dekanije Dravskega polja so prišli na romanje pod vodstvom hočkega g. dekana Sagaja, framskega župnika g. Rakuna, šentjanskega župnika g. Polaka, šentlovrenškega župnika in svetnika g. Spindlerja ter gg. kaplanov Lučoviča iz Slivnice, Čokla iz Hoč, Oevirka iz Cir-kovcev, iz Maribora pa so prihiteli pod vodstvom neumornega p. Konstantina Urankarja Krizarji in Klarice, ki so vzbujali posebno pozornost s svojimi slikovitimi uniformami. Na vznožju gore so jih sprejeli otroci iz Ptujске gore pod vodstvom župnika g. Zagorška ter jih vodili v sprejedu v svetišče svetogorske Marije. Magdalenski kaplan g. Schöndorfer je imel slavnostno pridigo, g. dekan Sagaj pa je opravil ob asistenci župnika g. Zagorška in kaplana g. Čokla slovesno sv. mašo. Popoldne so bile večernice, potem pa pred cerkvijo razni mladinski nastopi in igre.

Zemlja zasula hišo in mlin

Tržišče, 1. septembra.

Pretekli ponedeljek, 27. avgusta, okoli petih zjutraj je začel mlinar in čevljar Martin Bergant iz Kresinvrha 27 čudno šumenje nad svojo hišo. Vstal je in šel gledat, kaj pomeni to šumenje. Opazil je, da se premika z bližnjega hriba velik plaz zemlje. Takoj je odhitel v hišo buditi ženo in otroke, ki so kar v nočnih oblekah pohiteli iz hiše in to še ob pravem času, da so si rešili življenje, zakaj ta plaz zemlje je nenadoma zasul vso hišo, da se ne vidi iz zemlje.

Plaz se je odtrgal zaradi velikega naliva, ki je bil ponoči. Zasuta je hiša, ki je obenem mlin v njej. Ko so pozneje sosede začeli kopati, so videli, da je hiša in vse, kar je bilo v njej, tako oprava in drugo, popolnoma zdroljeno in uničeno. Hiše ne bo mogoče več zidati na starem mestu, a tudi v bližini ne kaže, ker je tu velika grapa, od obeh strani obdana od velikih hribov in se je bati, da bi se ob količkar večjem deževju zopet utrjala zemlja in zasipala grapo ter vse, kar bi bilo v njej.

Ubogi Martin Bergant je ob vse, rešil je le golo življenje sebi in družini, zato naj ga podprejo oblasti in usmiljeni ljudje kar najbolj, da si postavi vsaj za silo svoj dom na bolj varnem kraju.

Vrtnice je kradel

Ljubljana, 3. septembra.

Vestnosti in čuječnosti ravnatelja mestnih nasadov gosp. Lapa se je posrečilo izslediti tatu, ki je na debelo kradel vrtnice v tivolskih drevoredih. Gosp. Lap je že delj časa oprezoval, da bi dognal, kdo tako neumiljeno pustoši mestne nasade, pa ni mogel neznane tatu do živega. V soboto pa se je že na vse zgodaj napolnil v Tivoli in skrit oprezoval v parku. Pa je bil neznan tat bolj premeten, kakor je pričakoval. Ali je izvohal ravnateljstvo bližino kali — dejstvo je, da se ga ni ustrašil. Medtem, ko je ravnatelj oprezoval v enem parku, se je on spélizil v nasprotni park in si natrgal vrtnic do mile volje. Ko je ravnatelj Lap opazil tatvino, drznega tatu že ni bilo nikjer več. Ravnatelj Lap je nato sedel na kolo in se odpeljal z njim proti mestu. In mu je bila sreča naklonjena: v pasaji na Aleksandrovi cesti je zagledal moškega, ki je nosil s seboj večji zavoj z vrtnicami. Dal ga je aretirati in na policiji so dognali, da je neznanec neki brezposelni, ki se preživlja z izrezovanjem silhuet. Mestni nasadi bodo tako imeli nekaj časa mir, če ni imel prijati tat še več pomočnikov.

Celje

★ Zaključna statistika za šolsko leto 1933-34 na celjski drž. realni gimnaziji. Končni rezultati na drž. realni gimnaziji v Celju za šolsko leto 1933-34 so po opravljenih popravilih in razrednih izpitih naslednji: od 816 učencev in učenk je izdelalo z odličnim uspehom 113 (13,85 odst.), s prav dobrim 256 (31,38 odst.), z dobrim 319 (39,09 odst.). K popravnemu nižjemu tečajnemu izpitu se je prijavilo 8 rednih učencev in 1 privatist ter so vsi z uspehom dovršili izpit. Nižji tečajni izpit je potemtakem položilo vseh 94 učencev in učenk, ki so se v juniju prijavili k izpitu. Popravni višji tečajni izpit sta položila oba pripravnika Oton Baumgartner in Josip Grohar, tako da tudi od 23 k višjemu tečajnemu izpitu prijavljenih kandidatov in kandidatkin ni nihče padel. Uspehi za šolsko leto 1933-34 so torej popolnoma zadovoljivi.

★ Odkritje spomenika v vojni padlim iz gotovelske fere. V nedeljo ob 3 popoldne je bil v Gotovljah ob zelo veliki udeležbi domačinov in gostov odkrit in blagoslovljen v Gotovljah spomenik v vojni padlim in pogrešanim vojakom iz svetovne vojne. Spomenik je lepo delo domačina g. Malgaja in stoji med cerkvijo in gasilnim domom. Spomenik so postavili domači gasilci in ga je blagoslovil duhovni svetnik, župnik v p. preč. g. Vavčavič, lep nagovor je pa imel bivši vojni kurat g. prof. Ratej iz Trbovelj. Slovesnosti so se poleg domačih gasilcev udeležila okoliška gasilska društva. Po blagoslovitvi so domači pevci pod vodstvom organista g. Gorška ml. zapeli »Oj Doberdob«. Pri proslavi je sodelovala tudi železničarska godba iz Celja.

★ Fant padel v apnenico. V petek, dne 31. avgusta je 12 letni sin gozdnega delavca Korosec Franc v Dramljah padel pri gašenju apna v apnenico in se opeknel po vsem telesu. Fanta so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je včeraj za opeklinami umrl.

★ Smrt na kosa. V celjski bolnišnici so umrli: Povše Marija, 24 let, hči posestnika, St. Janž na Vinski gori; Piki Anton, 84 let, posestnik, Petrovče; Praprotnik Neža, 40 let, prevzitarica, Brezje pri Mozirju. N. v m. p.

DR. STJEPAN IVIČ

specialist za pljučne bolezni
ne ordinira od 1. do 16. septembra

★ Karambol celjskega avtotaksija med Rimskimi toplicami in Laškimi. V ponedeljek zjutraj ob pol 6 so se vozili trije Celjani e celjskim avtotaksijem s sokolske veselice iz Radeč v Celje. Na cesti med Rimskimi toplicami in Laškimi se je avto prevrnil v jarek proti Savinji. Vsi trije so se pri karambolu precej prestrašili in dobili, hvala Bogu, le lažje poškodbe, med tem ko je sofer ostal nepoškodovan. Ko so jim bližnji kmetje pomagali spraviti avto, ki se je tudi precej pokvaril, nazaj na cesto, so potniki lahko nadaljevali zopet pot proti Celju.

★ Na potu do nove (literarne) atere in bolgarski pisatelj S. Minkov. Že nekaj časa pišejo belgrajski listi o drami »Sreča A. G.« in njenem anonimnem

Povzročitelj raka - odkrit

Iz Nemčije prihaja senzacionalna vest, da je najden povzročitelj raka. Znani raziskovalec raka dr. Brehmer, hematolog dr. Schilling in bakteriolog dr. Berner in dr. Janke so objavili med znanstvenimi krogi izredno zanimivo vest, da so prišli na sled povzročitelju raka. Dr. Brehmer je odkril v človeški krvi desetaj nepoznani mikroorganizem, ki je vprav na meji mikroskopske vidnosti. Ta bakterij prehaja različne stadije svojega razvoja in sicer od krogličnih oblik do prav tenkih cevčic. Najbolj zanimivo je to, da pride do vrhunca svojega razvoja samo v krvi na raku bolnih ljudi. Že ta okolnost dokazuje stalno vnos tega novega mikroorganizma (imenovanega *sinospira polimorpha*) z rakom. Misel, da gre tu za povzročitelja raka, se je povečala še bolj, ko je raziskovalec uspel, da so ta bakterij izločili iz krvi iz ran na raku bolnih ljudi in ga odgojili na podlagi umetne hrane. Ti bakteriji, ki so umetno hranjeni, zadobe svojo poslednjo fazo razvoja le tedaj, ako ima ta umetno prehranljiva podlaga ista kemična svojstva, kakor kri od raka bolnega človeka. Ta kri je navadno alkaličnega značaja. Zatorej je zna-

nost v tej okolnosti že prej videla enega izmed simptomov raka. In samo v taki alkalični krvi in na identični alkalični umetni podlagi dobivajo imenovani bakteriji obliko, ki je karakteristična za raka. Dr. Brehmer prihaja iz tega važnega odkritja do zaključka, da novo odkriti bakterij v človeški krvi postaja šele zaradi alkalozne patologije, torej povzročitelj raka. Samo v tem stadiju more priti do raka, ker bakterij v tem stadiju prodira iz krvi v staničevje, v katerem povzroči patološke spremembe, ki se javljajo v obliki raka. Naslednji dokaz za to tezo je ta, da so raziskovalci povzročili s tem bakterijem pri živalih na umeten način raka.

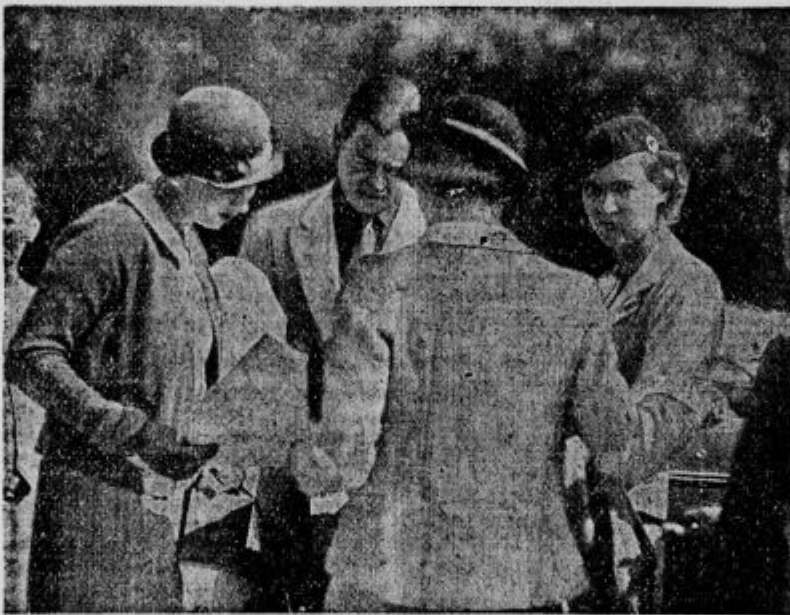
Eksperimentalni del te teorije so pregledali zgoraj imenovani bakteriologi in potrdili Brehmerjevo teorijo. Za sedaj ne daje oficijska znanost še nobenih izjav. Ako bodo nadaljni eksperimenti v celoti potrdili teoretska raziskovanja in dosedanje praktične rezultate dr. Brehmerja, bo nastopila s tem povsem nova doba borbe proti raku. Gotovo je, da bodo v primeru, ko bo povzročitelj raka dočela znan, našli tudi sredstva, ki bodo napravila bakterije raka neškodljive.

120 let brzojava

Dne 18. avgusta je poteklo 125 let, odkar je bil oddan prvi brzojav v razdaljo 700 metrov. Danes se nam zdi ta razdalja zelo majhna, toda za ono dobo je ta dogodek predstavljal svojevrsten trijumf, saj je bila s tem dokazana možnost brzojavljanja električnim putem. Prej so uporabljali za brzojavljanje razne optične priprave, ki so bile pritrjene na visokih drogih, toda ta način se ni mogel obnesti, ker je mogel vsakdo brzojav prečitati. Po Napoleonovi iniciativi se je S. T. v. Sömmering posrečil izum primitivnega električnega brzojava na male razdalje. Še leta 1812 niso mogli brzojaviti dalje kot 4 km, toda skromen začetek je že bil tu in bodočnost električnemu brzojavu zagotovljena.

Arijski priimki

Sindikar nemških filmskih umetnikov je prejel okrožnico ministrstva dela, ki zahteva, da bi takoj zamenjali vsi igralci in igralke »tuje doneče imena« pod pretnjo delovne prepovedi tudi kljub zajamčeno arijskemu pokolenju. Ministrstvo je tudi priložilo dolgo listo uradno priporočenih pristnonemških priimkov. Med njimi je zabeležen na prvem mestu priimek »Schmidt«.

Prva originalna slika kraljevskih zaročencev angleškega princa Jurija z grško princezo Marino.

Redno življenje - dolgo življenje

Med velikimi ljudmi, ki so dolgo živeli, je pri- hčno dosti tudi takih, ki se niso dosti menili za svoje zdravje. Mnogi so neredno živeli, čezmerno pili alkoholne pijače in razna narkotična sredstva, vendar so doživeli lepo starost. Kajpada to ni reden pojav. Redno so dolgo živeli le tisti, ki so zmerno živeli. Med te spada med drugimi slavni nemški filozof Emanuel Kant, ki se mora vprav prehranjenosti skrbeti za življenje zahvaliti za visoko starost; umrl je namreč v 81. letu. Kant si je ne- verjetno precizno uredil svoje življenje. Bil je v vsakem pogledu umrjen. Točno je odredil obroke svojih jedil. Alkohola sploh ni pil. Prav tako ni kadil, a spal je vsak dan toliko, kolikor so mu odredili zdravniki. Celo tako daleč je šel Kant v varvanju svojega zdravja, da se je ogibal vsakega razburjanja, prepira itd. Celo potovanja ni nikamor, ker je menil, da potovanje krajša življenje.

Med velike ljudi, ki so se strogo držali dijete, je tudi slavni italijanski glasbenik Giuseppe Ver- di, ki je umrl v 77. letu popolnoma zdrav, dušev- no svež — zrušila ga je le starostna onemoglost. V 74. letu je Verdi še tako lahko in hitro komponi- ral svoje znamenite opere, kakor na pr. »Othela«.

Vedno novi upori v ameriških jetnišnicah. V državni jetnišnici Graterford v Pennsylvaniji se je uprlo 200 jetnikov in hotelo siloma pobegniti iz zaporov. Razbili so opremo celic in vobče vse jetnišnične naprave. Z največjo mujo se je posrečilo policiji premagati upornike in jih poloviti. — Slika: Razdejanje jetnišnice.

Otrok se igral z naočarko

Iz Kašmirja poročajo te dni o čudnem dogo- ku. Neka kmetica je odšla k potoku prati in pu- stila svojo hčerko samo v zibelki. Ko se je vrnila, se je nemalo ustrašila, ko je zagledala pri deketcu v zibelki tri metre veliko naočarko, s katero se je otrok brezskrbno igral. Poklicala je sosede, ki so nevarno kačo preganili. Žival se je narahlo izvila iz otrokovih rok, ne da bi mu naredila kaj žalega, in izginila v grmovju. Pravi, da je naočarko pri- vabil iz skrivališča otrokov jok in da to v Indiji ni nič posebnega. V bližini majhnih otrok so že čisto našli kačo.

300 let staro vino

Najstarejša in najznamenitejša vinska trdka v Varšavi, »Fakir«, je te dni razprodala vse svoje stare zaloge vina. Med temi je bilo tudi 2000 ste- klenic, ki so vsebovale vino iz leta 1610. Ta vina je trdka prodala izredno drago; celo v Ameriko. Pravi kupovalec vina se gotovo ne bi menil za tako starino, ker ve, da izgubi vsakršen okus ter da ima vrednost le kot silna redkost.

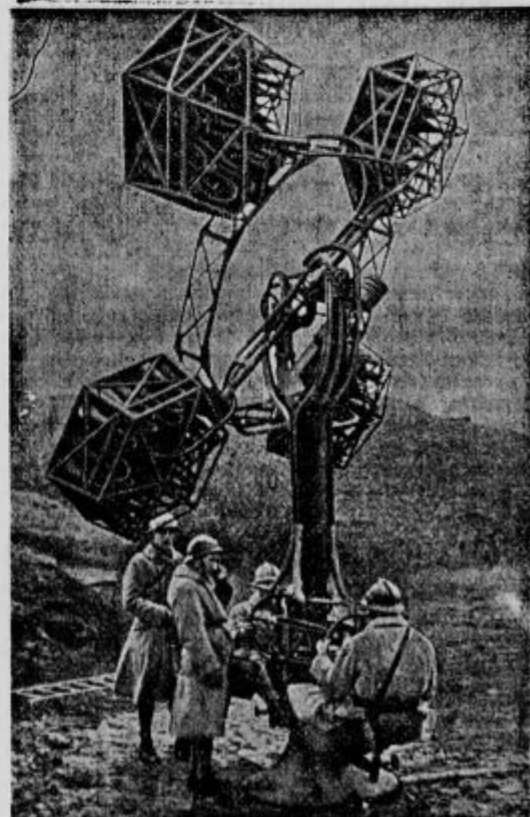
Barthou se pogovarja z Mosko. V znamenju rusko-francoskega zblizanja je tudi direktna radijska zveza med Mosko in Parizom, s katero se je Pariz oskrbel. Med prvimi, ki je z Mosko govoril, je bil Barthou, ki je dal precej (v listih) kome- tirano prijateljsko izjavo. Zraven njega: ruski go- spodarstvenik Hirschfeld.

Dobra tajska sezona v ČSR

Kljub pesimističnim prorokovanjem je posetilo letos Češkoslovaško veliko število tujcev. Poznana letovišča in zdravilišča so bila skoroda prenapol- njena. Karlove Vari in Marijanske Lazni sta imeli letos najboljšo sezono. Pa tudi ostala Češkoslovaška zaznamuje večji dotok tujcev. Hoteli v Tatrah in v Krkonoših so bili oddani za več mesecev vnaprej. Največje zanimanje tujcev je veljalo tokrat glav- nemu mestu Pragi. Prihajale so ekskurzije Holan- cev in Angležev, po 70 do 120 članov skupaj, ter se mudile dalj časa v deželi. Tudi za september so prijavljene večje ekskurzije. Dotok tujcev iz Nem- čije in Avstrije ni mnogo narasel, dočim je naraslo število gostov iz Poljske in Madjarske.

Eksplodizija v višini 3500 m

V ameriški državi Texas je poskušal kemik dr. Boze napraviti umeten dež, pa se je pri tem hudo ponesrečil. »Tvorec dežja« se je dvignil v sportnem letalu z namenom, da bi s poskusi ugotovil, ali se da napraviti umeten dež. Ko pa se je letalo po- gnalo 3500 metrov nad goste oblake in se je dr. Boze pripravil vreči bombo, je ta že v letalu eks- plodirala in kemika kakor tudi aparat hudo po- škodovala.

Po teh pripravah, ki so jih v Franciji pri zadnjih manevrih preizkusili, je mogoče spo- znati ne le višino, moč in daljavo letala, marveč tudi firme motorjev, nacionaliteto prihajajočega letala...

Predsednik ameriške delavske zveze William Green. — Kakor znano, se je Green po radiju iz- rekel za ogromno stavko 800.000 tekstilnih delav- cev in s tem podprl in sankcioniral zahteve ameri- škikh delavcev.

Prvi učenjak najmanjšega naroda v Sovjetski Rusiji

V leningrajskem inštitutu za severne narode je Jukagirec N. Spiridonov branil svojo disertacijo: »Življenje Jukagirov od 18. stoletja do oktoberske revolucije.« Kot službeni oponent je bil znani raz- iskovalec severnih narodov prof. Tan-Vogoras, ki je Spiridonova dela prav dobro ocenil. Radi te do- bre ocene je bil Spiridonov proglašen za kandida- ta narodne ekonomije. Tako so Jukagirci dobili svojega prvega učenjaka. Pripomniti moramo, da šteje sedaj ta, nekdanj tako veliki narod, samo 450 duš in živi v Jakutsku.

Smrt duhovnika, ki je preživel vse svoje življenje v zaporih

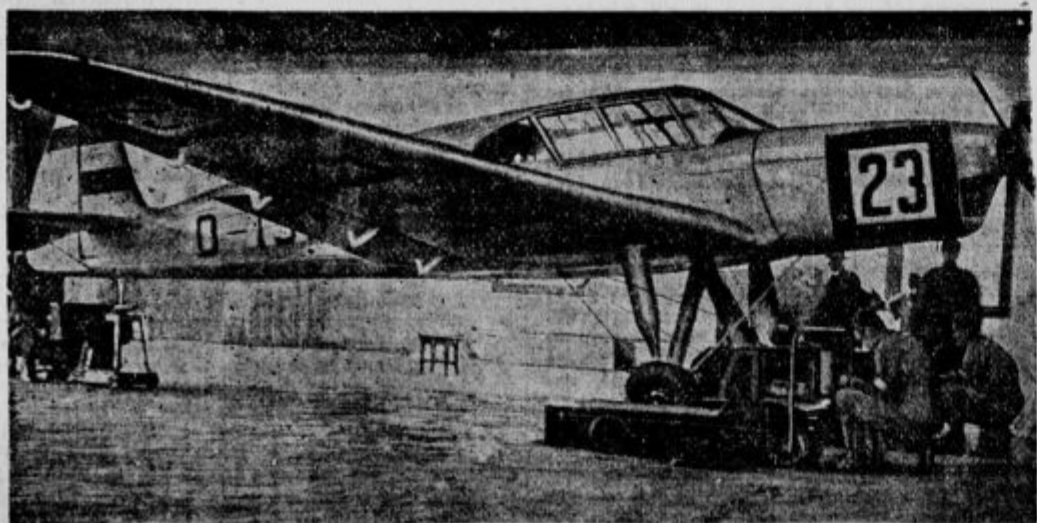
Preko Amsterdama je prišlo poročilo, da je umrl v Sibiriji pater Aleksej Sierlsjaninov, ki je skoraj vse življenje preživel v zaporih. Radi pre- stopa iz pravoslavne v katoliško vero ga je cari- stični režim kaznoval s triletnim zaporom. Po pro- klamaciji verske tolerance se je smel vrniti v Pe- trograd, kjer je ustanovil prvo župnijo z oriental- skim obredom. Po revoluciji je romal znova v je- čo, odkoder so ga končno v 80. letu starosti ripe- ljali v Tolock v pregnanstvo. Tu — v severni Si- biriji — je tolažil katoličane, s katerimi je delil usodo. Zdaj pa je konec njegovega trpljenja.

Kdaj smo imeli v Evropi največje povodnji?

Dožela največjih povodnji je prav za prav Ka- tajska. V Evropi pride do povodnji le od časa do časa. Letos so bile največje povodnji na Poljskem. Za Francijo je bilo najusodnejše leto 1875. Stoti- soč so ostali brez strehe. V Ameriki je uničila ne- koč velika povodenj mesto Johnstown, kjer je u- tonilo 6000 ljudi. Temu je sledil požar, ki je zahteval nadaljnjih 1500 žrtev. Leta 1866 je zadela naj- večja povodenj Anglijo. Utonilo je tudi tedaj nekaj tisoč ljudi. Največja povodenj v Evropi sploh pa je bila leta 1596, ko so zagnile ogromne vodne mase cele evropske dežele, uničile žetev in povzročile tako lakoto in bedo, da je čutila posledice povodnji še cela generacija.

V Nepalu ustreljenih 4000 tigrov

Londonski listi poročajo iz Katmandua v Ne- palu, da je bilo tam pred nekaj tedni ubitih 4000 tigrov. Pred petimi leti je namreč kralj izdal od- lok, da je pod smrtno kaznijo prepovedano streljati tigre. V tem razdobju pa se je ta zver tako raz- množila, da je bila izredno nevarna za vse prebi- vaktvo. Radi tega je bila prepoved ukinjena in ukazan bojni pohod za uničenje tigrov. V nekaj dneh jih je padlo 4000.

V Varšavi merijo teže onih letal, ki se bodo spustila v bližnji bodočnosti v krožni evrop- ski polet.

Pet gramov radija je dobila Japonska

Najbogatejša družina na svetu je japonska dru- žina Mitsui. Ta je nedavno podarila pet gramov radija inštitutu za raziskovanje in zdravljenje ra- ka. Japonska ima sedaj sedem gramov radija in je v tem svojstvu na tretjem mestu med svetovni- mi državami. Prvo mesto zavzemajo Združene dr- žave, a drugo Francija.

Romunija hoče izvoziti 126.800 vagonov žita

Na podlagi podatkov poljedelskih zbornic v Romuniji moremo ugotoviti, da so njive v celi Ro- muniji dale 400.000 vagonov žita, in sicer pšenice in rži 123.000 vagonov, ječmena in ovsu 68.000 va- gonov, koruze 205.000 vagonov. Od lani je ostalo nad 48.000 vagonov. Če odračunamo ono količino žita, ki je potrebna za domačo prehrano, ima Ro- munija 126.800 vagonov žita na razpolago za izvoz.

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina

Aktivna bilanca v juliju

V mesecu juliju t. l. je znašal naš uvoz 62.908 ton za 264,3 milj. Din, kar pomeni v primeri z julijem lani povečanje, v primeri z junijem letos pa zmanjšanje, kajti v juniju letos je znašal uvoz 322,3 milijuna lani pa 236,9 milj. Din. Ugodnejši razvoj beleži letos naš izvoz, kajti v juliju je narasel na 273.546 ton za 298,3 milj., dočim je v juniju znašal samo 283.246 ton za 288,7 milj. Din.

Glavni predmeti našega uvoza so bili v juliju naslednji (vse v milj. Din, v oklepajih podatki za junij 1934):

sirov bombaž 17,0 (11,1), predivo 27,7 (29,5), tkanine 11,0 (15,1), tračnice, žel. material itd. 2,0 (8,2), razni izdelki iz železa in jekla 12,0 (14,4), ovčja volna 5,1 (12,0), voln. predivo 6,6 (7,05), voln. tkanine 7,06 (7,06), svil. predivo 8,75 (10,4), svil. tkanine 5,45 (6,0), sirova nafta 2,6 (4,9), kože domačih živali, nepredelane 10,8 (7,1), kava 4,8 (5,0), premog 5,8 (5,4), stroji, orodje in aparati 12,2 (15,9), elektrotehnični predmeti 6,0 (10,5), prevozna sredstva 3,7 (8,06).

Izvozili smo pa: pšenica 7,6 (6,8), koruza 44,1 (31,6), sveže sadje 3,0 (0,5), tobak 25,0 (—), konji 4,0 (3,7), goveda 6,3 (6,3), prašiči 0,8 (7,0), drobnica 4,0 (3,5), perutnina 5,7 (6,35), sveže meso 5,4 (4,4), jajca 4,3 (5,9), drva 2,1 (1,7), stavbni les 52,7 (59,96), oglje 1,2 (1,4), lesni izdelki 5,1 (6,9), cement 5,8 (5,9), baker 25,5 (18,0).

Razvoj naše zunanje trgovine nam kaže tale tabela:

	Uvoz		Izvoz	
	1933	1934	1933	1934
1. pol.	1.295,4	1.750,5	1.434,4	1.589,6
Julij	236,9	264,8	270,9	298,3

Naša trgovinska bilanca je bila še v juniju znatno pasivna, pa je postala ta mesec aktivna za 29,0 milj. Din, kar je v prvi vrsti pripisovati sezonskim razlogom, ker se je začel večji izvoz naših pridelkov.

Marija Osane na velosejmu v paviljonu F. — 18,30 Cerkevni koncert (franciškanski pevski zbor) v koncertni dvorani na velosejmu v paviljonu J.

Kmetijska razstava v Mariboru

Dne 29. in 30. septembra ter 1. oktobra prireditelj v Mariboru okraj Maribor levi in desni breg kmetijsko razstavo. Razstave se udeležijo tudi mesto Maribor. Ako bo razstava dobro organizirana, bi mogla res pokazati posebnosti in visok razvoj kmetijstva v okoliših Maribora, v Dravski dolini in v Slov. gorah.

S to razstavo bo združena tudi razstava štajerske kokoši, o katere važnosti se je zlasti pred leti mnogo razpravljalo in so bili doseženi pri razširjanju te kokoši po vsej Sloveniji že lepi uspehi. K udeležbi te specialne razstave se vabijo vsi rejci štajerske kokoši iz vseh okrajev bivše mariborske oblasti. Lastniki najlepših in najboljših živali bodo nagajeni. Natančnejša pojasnila o razstavi dajeta kmetijska referenta v Mariboru, za razstavo kokoši pa selekcijska zadruga za rejce perutnine v Mariboru.

Razvoj svetovne trgovine. Po podatkih nemškega državnega statističnega urada za 52 dežel, ki predstavljajo 90% vse svetovne trgovine, je znašal uvoz teh dežel v 2. četrtletju 1934 11,7 (v 1. tudi toliko) in v 2. četrtletju 1933 10,4 milijard mark. Izvoz je znašal letos v 2. četrtletju 10,1 (v prvem še 10,5, v 2. četrtletju lani pa 10,4) milijarde mark. Svetovna trgovina torej po vrednosti še pada, dočim se opaža v količinah napredovanje.

Borza

Dne 3. septembra 1934.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha in Prage, narasli so Amsterdam, Bruselj in Pariz, dočim so druge devize popustile.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 7,95, v Zagrebu pa je narasel na 7,94 in v Belgradu na 7,95. S tem so se tečaji šilinga, ki so bili na naših borzah večinoma različni, za znatne difference izenačili. Grški boni v Zagrebu 30,15—30,85 (30,50), v Belgradu 29 bl. — Angleški funt je v Zagrebu in Belgradu popustil na 223 zakli.

Ljubljana. Amsterdam 2298,74—2310,10, Berlin 1327,92—1338,72, Bruselj 797,18—801,12, Curih 1108,35—1113,85, London 166,42—168,02, New York 3316,61—3344,87, Pariz 223,93—225,05, Praga 140,9 —141,76, Trst 290,57—292,97.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din. Curih. Pariz 20.205, London 15.05, New York 301.625, Bruselj 71.90, Milan 26,25, Madrid 41.875, Amsterdam 207,40, Berlin 119,90, Dunaj 72,72 (57), Stockholm 77,60, Oslo 75,60, Praga 12,72, Varšava 57,90, Atene 2,92, Carigrad 2,40, Bukarešta 3,05, Buenos-Aires 0,82, Kopenhagen 67,20.

Vrednostni papirji

Po čvrsti tendenci in dvigu tečajev državnih papirjev se je ta teden na trgu državnih papirjev začel v slabem razpoloženju. V primeri s petkom preteklega tedna so tečajji padli. Vojnica škoda je šla pod 350, pa tudi drugi tečajji so šli nižje. Ta padec se je poznal tudi v prometu, ki je bil danes znatnejši kot zadnje dni. Znašal je na zagrebški borzi: vojna škoda 600 kom., 6% begl. obv. 100.000, 7% investicijsko posojilo 150.000 in agrarij 50.000.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, agrarij 40—41, vojna škoda 350—352, begl. obv. 62 bl., 8% Bler. pos. 65,50—66,50, 7% Bler. pos. 55,50—56,50, 7% pos. DHB 69—70.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—72,50 (71,73), agrarij 40—41 (40), vojna škoda 346—348 (346), 12. 350—352 (352, 355), 6% begl. obv. 60—61,25 (62,75), 8% Bler. pos. 64—66, 7% Bler. pos. 56,50—58. — Delnice: Priv. agr. banka 211,50—216, Osj. sladk. tov. 136 bl., Beckerekg. sladk. tov. 750 bl., Osj. livarna 145 bl., Impex 50, Trboveljska 72—90, Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 72—73 (72,50), vojna škoda 345—346 (346), 12. 348,50—349 (350, 349,50), 6% begl. obv. 59—60 (60, 59,50), 7% Bler. pos. 59 bl., 7% pos. DHB 70 bl. — Delnice: Narodna banka 4120—4160 (4140), Priv. agr. banka 213—214,50 (213,50).

Hmelj

Braslovce, 31. avgusta. Večinoma se je obiranje končalo že v prejšnjem tednu, le po tistih krajih, kjer je bila toča, se je končalo obiranje šele zadnje dni. Nobeno leto še ni bilo obiranje tako otežkočeno in dolgotrajno kakor letošnje. Sprva se je moralo spodbirati zrele rože od nezrelih, pri pravem obiranju pa se je večinoma povsod obiralo tako, da so ločili rjave rože in zelenih. Naši hmeljarji so namreč zlasti letos gledali na lepo obiranje, ker se govori, da se bo hmelj plačeval zelo različno, torej po kakovosti hmelja. Prav za prav pa ni bilo pri letošnjem obiranju tiste živahnosti kakor zgodnja leta. Kakor je bilo različno zorenje hmelja, tako različna je tudi množina posameznih nasadov. Letos se je veliko boljše obnesel pozno obrezani hmelj; tudi po tistih krajih, kjer ga je koncem maja toča uničila, se je zadosti obnesel, cvel je namreč zelo bogato, pač pa bo najbrž lažji vsled prehitrega zorenja.

Končno leži še pred hmeljarji vprašanje hmeljskih cen. Zaenkrat se sudejo cene še vedno okrog 40 Din za 1 kg, vendar upajo naši hmeljarji, da se bo v par dneh razvila živahnejša kupčija z boljimi cenami.

Prireditel obrtniškega tedna

Ljubljana, 3. septembra 1934.

Danes popoldne je bila v Zbornici za TOI dolga konferenca, na kateri so zastopniki obrtnih zborov in obrtniških organizacij razpravljali o pripravah za prireditev velikega obrtnega propagandnega tedna, ki naj bi sevršil prvi teden decembra. Sejo je vodil g. Rebek.

Najprej je poročal o tej akciji podpredsednik Zveze hrvatskih obrtnikov g. Sedmak, za njim pa je začel detajlno obrazloževati program tega tedna, kajti te zveze g. Vučinič. Omenjena zveza si zamisla organizacijo obrtniškega tedna tako, da bi se v ta namen izdal enoten propagandni plakat, nadalje naj bi se sestavilo geslo, pod katerim bi se vse prireditve vršile. Na vseh zborovanih naj bi se predale poslanice obrtnikom itd. Končno naj bi se uvedel poseben znak za obrtništvo, ki naj bi služil propagandnim svrham. Za izvedbo tega programa naj se osnujejo delovni krajevni odbori. Nato se je razvnela obsirna debata, v kateri so predvsem zastopniki slovenskih organizacij povdarjali, da so pri vseh pripravljanih delih prezrili njih sodelovanje. V načelni debati, ali se naj ta propagandni teden priredi, je bilo povdarjeno, kako velik je delež obrtništva pri narodnem dogodku in da je to gospodarska panoga, katere ne gre zanemarjati. Po izjavljanju drugih govornikov naj bi se t. d. vršila propaganda tako, da bi te dni obrtniki ceneje prodajali svoje proizvode in na ta način privabili več kupcev. Drugo mnenje je bilo zopet, da se naj vzame samo en dan in to je 1. december, katerega so si itak srbski obrtniki zbrali za svoj praznik, da se na ta način delo osredotoči. Z druge strani zopet so bili mnenja, da so obrtniški proizvodi že itak tako poceni, da ni mogoče dajati nobenih novih popustov, saj je obrtniško delo danes brez pravega plačila. Važno je tudi vprašanje stroškov, katere danes obrtne organizacije težko zmorejo. Med Slovenci so se udeležili debata s konkretnimi predlogi g. Iglič, Krapeš, Vahtar in tajnik dr. Pretnar. Končno je bilo ugotovljeno, da so vsi navzoči delegati za prireditev takega propagandnega tedna, da pa so mnenja o obsegu prireditve različna.

Izdelovanje plugov v domači tovarni

Naš kmetovalec zelo ceni železne pluge, ker so bolj dolgotrajni kot leseni in imajo še mnogo drugih prednosti.

Vse vrste železnih plugov in bran smo uvažali doslej iz inozemstva. Danes je uvoz blaga radi visoke carine skoraj onemogočen, ker ga podražuje skoraj za polovico in tega naš kmetovalec v tako slabih časih ne zmore.

Da odpomore temu nedostatku, se je domača tovarna železnih izdelkov »Tovarna verig d. d. Lesce pri Bledu« odločila za izdelovanje železnih plugov in bran.

Prva poizkusna oranja so pokazala, da naš doma izdelani plug popolnoma nič ne zaostaja za inozemskimi izdelki, je zelo ličen in pripraven in ž njim živina pri delu ne trpi.

Najbolj razveseljuje pa je, da bo odslej, ko se bodo plugi in brane ter vsi nadomestni deli izdelovali v domači tovarni, zaslužil naš delavec in vse ostale koristi, izvirajoče iz tega izdelovanja bodo v prid našemu narodnemu gospodarstvu.

Pluge in brane domačega izdelka dobite v vseh večjih trgovinah s poljedelstvenimi stroji, ogledate si jih pa že tudi v veletrgovini Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Razstava ovac in koz na velosejmu

V okviru prireditve »Živalce« na velosejmu se je danes brez svečanosti začela razstava ovac in koz. Sicer smo imeli že predlanih razstavo koz, vendar ni bila tako dobro zasedena kot sedanja.

Razstavljenih je približno 200 komadov, od tega 120 ovac in okoli 80 koz. Vse razstavljene živali so zelo lepe in kažejo lep napredek te naše panoge živinoreje. Posebno ovce so vzbudile veliko pozornost. Vse razstavljene ovce so solčavske pasme, ki je najboljša v naših krajih in se tudi drugače lahko njena kvaliteta meri z avstralsko ovco. Ima zelo veliko dobrega mesa, obenem pa tudi dovolj volne, tako, da je priporočati njeno razširjenje v največjem obsegu. Ovce so poelali solčavski veliki posestniki, med njimi Logar, Roban, Klemenšek itd. Ovce so potrebovale za pot do Ljubljane okoli dva dni, imele pa so tudi v Ljubljani že vesel dogodek, ki se je odigral na klavnici.

Tudi kose kažejo lep material naših rejcev. Med njimi se nahajajo mlekarice, ki dajejo 4—6 l mleka. Kose so krave malega človeka.

Za nakup živali se zanimata tako državna kot zavska banaka uprava, ki nameravata nakupiti večje število glav.

Obisk razstave je bil v ponedeljek prav živahen, bil je celo večji kot na pomladni razstavi in na lanskem velosejmu. Med odličnimi gosti omenjamo, da je obiskal velosejem tudi gledališki ravnatelj dr. Karl Hegemann iz Berlina, ki je zelo navdušen nad uspešno razstavo.

Program za torek:

15,00 Kako so proizvajajo gramofonske plošče, sprejem in izdelava. Predavanje univ. prof. dr.

Sport

Balkanske reprezentance v Ljubljani

Ves Zagreb in ostali sportni svet na Balkanu je še vedno pod močnim utisom V. balkanskih iger, ki so se končale pretekle nedeljo v Zagrebu. Pa tudi upravičeno, kajti uspehi, ki so jih dosegale reprezentance v Zagrebu, zlasti grška, jugoslovanska ter deloma romunska in bolgarska, so na taki višini, da smo vzbudili z letošnjo balkansko olimpijado veliko pozornost po vsej lahkoatletski Evropi. Kajti imena Mantillas, Syllas, Dojčev, ki so jih v Evropi že precej pomenili. Sedaj je odšla večina reprezentanc v Turin na evropska lahkoatletska prvenstva, na povratku se pa ustavijo v Ljubljani, kjer nastopajo z našimi najboljšimi lahkoatleti in tako pokazujejo Ljubljancem, ki niso mogli prisostvovati balkanskim igram, na kaki višini je balkanska lahka atletika. V Ljubljani bomo imeli torej

velik mednarodni lahkoatletski miting,

ki se bo vršil v dneh 12. in 13. t. m. na igrišču ASK Primorja. O podrobnosti tega mitinga kakor o nastopajočih lahkoatletih bomo sivočasno še poročali.

★

Kolesarska podzveza »Ljubljana«. Obvezna seja podzveze drevi ob 20 v posebni sobi pri Amerikancu. Ker bo razprava o dirkalništem državnem prvenstvu, naj pošljejo klubi svoje tehnične referente, odnosno načelnike sekcij in upravniki dirkalnice naj pošlje svojega zastopnika. Opozorjamo ponovno vse klube podzveze, da se vsi državnoprvenstveno neprekidno v nedeljo, dne 9. septembra dopoldne in popoldne na dirkalnici Hermes. V četrtek, dne 6. septembra ob 17 obvezen trening že nominiranih skupin, na katerega naj pridejo radi važnih direktiv vsi certificirani vozači podzveze.

STK Moste. Drevi ob 8 seja smučarske sekcije v klubovni lokalu v banovinskih štaburci v Mostah. — Strogo obvezno za vse! — Načelnik.

Alpinski sportni klub »Gorenjec« na Jesenicah vabi svoje članstvo na svoj 1. redni letni občni zbor, ki se vrši v sredo ob 20 v klubovni lokalu v Krvkovec domu s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo odbora glavnega odbora in odsekov. 3. Volitve novega odbora. 4. Službenosti. — Članstvo se opozarja, da oni, ki je v znanstvenosti članarino več kot mesec dni, nima volilne pravice. — Odbor.

Sport — Celje. Sklepi iz poverjenstva sekcije ZNS v Celju. Strogo obvezni ostanek bo v četrtek, 6. t. m. ob 20 v hotelu Hubertus.

Celjski sport. Celjski okrožni odbor LNP je imel v nedeljo v hotelu Evropa svoj občni zbor, katerega so se udeležili zastopniki vseh sportnih klubov celjskega okrožja. Predsednik g. Svetek je v svojem poročilu omenil, da so se prilike v celjskem sportu izboljšale, disciplina v klubih je bila odlična. Okrožni odbor v Celju je eden redkih okrožnih odborov, ki so aktivni. Pri nogometnih prireditvah ni bilo letos hujših poškodb in ni pokršeden fond letos izplačal nobene nove odškodnine. Okrožni odbor v Celju stoji na stališču, naj se pri reorganizaciji jugoslovanskega sporta ne favorizirajo samo nekateri večji klubi, temveč naj se obravnavajo vsi enaki. Kazenski odbori naj se strogo ločijo od upravnega odbora JNZ in podzveze. Zastopnik SK Laškega je izjavil, da pogreša na občnem zboru delegata podzveze in je tudi protestiral proti dodelitvi SK Laškega posavski skupini. Tajnik g. Mahkovec je poročal, da je od klubov v celjskem okrožju izrazil SK Celje kot prvorazredni klub v podzvezi liči, ostali klubi pa so igrali v drugem razredu, okrožni prvak je SK Olimp. Predsednik g. Svetek je omenil, da celjski sport premalo goji reprezentančne tekme. V kratkem bo v Celju revanška tekma med ligninim mostvom Pri-

morja in nogometno reprezentanco Celja. Pri volitvah so bili izvoljeni v okrožni odbor kot zastopnik SK Celja g. Wagner, SK Olimpa g. Hraštnik, SK Jugoslavia g. Jagrišnik, SK Atletika g. Honigman, SK Laškega g. Oberlindner in SK Soštanj g. Kreli, poleg teh so bili predlagani podzvezi in imenovanje se naslednji delegati: za SK Olimp g. Lesek, za SK Atletik g. Senčar, za SK Soštanj g. Wohlgemuth, za SK Laško g. Horjak, SK Celje in SK Jugoslavia bosta svoja delegata predlagala naknadno. Imenovanje predsednika je prepuščeno podzvezi. Pokalne tekme krožnega odbora se bodo nadaljevale v odmoru med olimpiadsko in jesensko sezono. Okrožni odbor bo poslal podzvezi spomenico, naj posreduje, da se davčna obremenitev klubov omili in da se reorganizacija jugoslovanskega nogometa ne izvrši v škodo manjših klubov. Predlog SK Laškega, naj okrožni odbor protestira pri podzvezi proti dodelitvi SK Laškega posavski skupini, je bil odklonjen s 3:2 glasovoma. Proti so glasovali Olimp, Jugoslavia in Soštanj, za pa Celje in Atletik. Pri zaključku občnega zbora so bili na zahtevo podzveze izkrenani naslednji pari za prvenstvene tekme v posavski skupini: SK Krško—SK Laško, SK Laško—SK Sava (Sevnica), SK Krško—SK Laško.

Kongres mednarodne lahkoatletske zveze

ki se je vršil pred kratkim v Stockholmu, se je med drugim bavil tudi z vprašanjem amaterstva. Tozadevni referat je imel dr. Hult. Stockholmski kongres je bil odin v tem, da je treba v tem vprašanju delati skupno z mednarodnim olimpijskim odborom, da se bo to delo likatno vprašanje amaterstva vendar ukratko razščitilo in da se izdelajo pravila, ki bodo za vse sporte enaka. Prihodnja seja, ki se bo bavi la tem vprašanju, bo jeseni v Parizu. — Na dnevnem redu je bila dalje prošnja, odnosno predlog, da se prevzamejo v program lahkoatletskih panog na olimpijskih igrah discipline iz svetovnih ženskih iger. V to svrhu se je sestavil poseben odbor, ki bo stvar preučil, vodil vsa nadaljnja tozadevna porajanja ter pripravil izdelan predlog do prihodnjega zasedanja. — Nekateri narodi so tudi predlagali, da se dolgočasne skoke v višino in skoke v palico skrajša. Predlog so vzeli z zadovoljstvom na znanje ter je bilo narodnim zvevam naročeno, da stvar preizkusijo ter o njej poročajo. Odklonjen pa je bil predlog Anglije, da bi se teki od 200—1000 metrov v bodoče merili s petimi sekunde ter je kongres odločno vztrajal na tem, da se obstoječi predpisi pod nobenim pogojem ne bodo spremenili.

Potrjeni svetovni rekordi v lahki atletiki

V svoji zadnji seji, ki se vršila v Stockholmu, je mednarodna lahkoatletska zveza potrdila zadnje lahkoatletске svetovne rekorde, ki tako-le izgledajo:

100 m: Metcalfe (Amerika) 10,3 (1933)
200 m: Metcalfe (Amerika) 20,5 (1933)
400 m: Eastman (Amerika) 64,4 (1933)
800 m: Eastman (Amerika) 2:02 (1934)
1600 m: Eastman (Amerika) 4:06,8 (1934)
3200 m: Eastman (Amerika) 8:18,4 (1934)
6400 m: Eastman (Amerika) 16:48,8 (1934)
12800 m: Eastman (Amerika) 33:48,8 (1934)
25600 m: Eastman (Amerika) 67:48,8 (1934)
51200 m: Eastman (Amerika) 134:48,8 (1934)
102400 m: Eastman (Amerika) 269:48,8 (1934)
204800 m: Eastman (Amerika) 539:48,8 (1934)
409600 m: Eastman (Amerika) 1079:48,8 (1934)
819200 m: Eastman (Amerika) 2159:48,8 (1934)
1638400 m: Eastman (Amerika) 4319:48,8 (1934)
3276800 m: Eastman (Amerika) 8639:48,8 (1934)
6553600 m: Eastman (Amerika) 17279:48,8 (1934)
13107200 m: Eastman (Amerika) 34559:48,8 (1934)
26214400 m: Eastman (Amerika) 69119:48,8 (1934)
52428800 m: Eastman (Amerika) 138239:48,8 (1934)
104857600 m: Eastman (Amerika) 276479:48,8 (1934)
209715200 m: Eastman (Amerika) 552959:48,8 (1934)
419430400 m: Eastman (Amerika) 1105919:48,8 (1934)
838860800 m: Eastman (Amerika) 2211839:48,8 (1934)
1677721600 m: Eastman (Amerika) 4423679:48,8 (1934)
3355443200 m: Eastman (Amerika) 8847359:48,8 (1934)
6710886400 m: Eastman (Amerika) 17694719:48,8 (1934)
13421772800 m: Eastman (Amerika) 35389439:48,8 (1934)
26843545600 m: Eastman (Amerika) 70778879:48,8 (1934)
53687091200 m: Eastman (Amerika) 141557759:48,8 (1934)
107374182400 m: Eastman (Amerika) 283115519:48,8 (1934)
214748364800 m: Eastman (Amerika) 566231039:48,8 (1934)
429496729600 m: Eastman (Amerika) 1132462079:48,8 (1934)
858993459200 m: Eastman (Amerika) 2264924159:48,8 (1934)
1717986918400 m: Eastman (Amerika) 4529848319:48,8 (1934)
3435973836800 m: Eastman (Amerika) 9059696639:48,8 (1934)
6871947673600 m: Eastman (Amerika) 18119393279:48,8 (1934)
13743895347200 m: Eastman (Amerika) 36238786559:48,8 (1934)
27487790694400 m: Eastman (Amerika) 72477573119:48,8 (1934)
54975581388800 m: Eastman (Amerika) 144955146239:48,8 (1934)
109951162777600 m: Eastman (Amerika) 289910292479:48,8 (1934)
219902325555200 m: Eastman (Amerika) 579820584959:48,8 (1934)
439804651110400 m: Eastman (Amerika) 1159641169919:48,8 (1934)
879609302220800 m: Eastman (Amerika) 2319282339839:48,8 (1934)
1759218604441600 m: Eastman (Amerika) 4638564679679:48,8 (1934)
3518437208883200 m: Eastman (Amerika) 9277129359359:48,8 (1934)
7036874417766400 m: Eastman (Amerika) 18554258718719:48,8 (1934)
14073748835532800 m: Eastman (Amerika) 37108517437439:48,8 (1934)
28147497671065600 m: Eastman (Amerika) 74217034874879:48,8 (1934)
56294995342131200 m: Eastman (Amerika) 148434079749759:48,8 (1934)
112589990684262400 m: Eastman (Amerika) 296868159499519:48,8 (1934)
225179981368524800 m: Eastman (Amerika) 593736318999039:48,8 (1934)
450359962737049600 m: Eastman (Amerika) 1187472637998079:48,8 (1934)
900719925474099200 m: Eastman (Amerika) 2374945275996159:48,8 (1934)
1801439850948198400 m: Eastman (Amerika) 4749890551992319:48,8 (1934)
3602879701896396800 m: Eastman (Amerika) 9499781103984639:48,8 (1934)
7205759403792793600 m: Eastman (Amerika) 18999562207969279:48,8 (1934)
14411518807585587200 m: Eastman (Amerika) 37999124415938559:48,8 (1934)
28823037615171174400 m: Eastman (Amerika) 75998248831877119:48,8 (1934)
57646075230342348800 m: Eastman (Amerika) 151996497663754239:48,8 (1934)
115292150460684697600 m: Eastman (Amerika) 303992995327508479:48,8 (1934)
230584300921369395200 m: Eastman (Amerika) 607985990655016959:48,8 (1934)
461168601842738790400 m: Eastman (Amerika) 1215971981310033919:48,8 (1934)
922337203685477580800 m: Eastman (Amerika) 2431943962620067839:48,8 (1934)
1844674407370955161600 m: Eastman (Amerika) 4863887925240135679:48,8 (1934)
3689348814741910323200 m: Eastman (Amerika) 9727775850480271359:48,8 (1934)
7378697629483820646400 m: Eastman (Amerika) 19455551700960542719:48,8 (1934)
14757395258967641292800 m: Eastman (Amerika) 38911103401921085439:48,8 (1934)
29514790517935282585600 m: Eastman (Amerika) 77822206803842170879:48,8 (1934)
59029581035870565171200 m: Eastman (Amerika) 155644413607684341759

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; izenlovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

DAMSKÉ PLASČE ZA JESEN

športne od Din 180.—, tenčkonate v raznih fazonih od Din 450.—, damske jesenske obleke volnene od Din 175.—, športna in modna krila, bluze, jutranje halje pisarniške, halje nudi

F. I. GORIČAR Ljubljana Sv. Petra cesta 29
Oglejte si veliko zalogo v našem knjižničnem oddelku

Službe iščejo

Dekle z dežele
išče primerno službo k boljši, manjši družini. — Zna kuhati in opravlja vsa domača dela. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Čim prej« št. 10180. (a)

Vajenci

Učenca
poštenega, kmetskih staršev, ki ima veselje za trgovino in ima vsaj dva razreda meščanske ali srednje šole, sprejme takoj trgovina z mešanim blagom Lenarčič Stanko, Nova vas pri Rakeku. (v)

Službodobe

Samostojno kuharico
sprejememo za večji penzionat na severnem Jadrani. Nastop službe 1. novembra 1934. Reflektiramo samo na dobro izvežbane osebe, ki so bile že zaposlene v hotelih, odnosno večjih penzionatih. Prednost imajo one, ki imajo osebno pravico za vodstvo penzionata, odnosno vse po obrtnem zakonu predpisane pogoje. — Ponudbe s točnim opisom dosedanjih zaposlitve, kakor tudi z navedbo minimalnih zahtevkov za delo v času sezone in delo po sezoni, naj se pošljejo na upravo »Slovenca« pod »Jadrano« št. 9842. (b)

Izurnjene pletilje
sprejme za stalno Sosk K., Mestni trg 18. Kupil večjo množino špul.

Ženska z dežele
ki je vajena vseh del na vrtu, zna kositi ter bi popolnoma samostojno oskrbovala eno hišico, kravo, sadni in zelenjadni vrt — se sprejme s 1. oktobrom. Starost od 40—50 let. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe pod »Vztrajna« 10177 upravi »Slovenca«. (b)

Pečarje
dobro postavljajoče takoj sprejemamo. Pečarija Jerko, Črnuče-Jezica. (b)

Hišnika
samskega ali poročenega iščem za takoj. Karlovška c. 1. (b)

Organist

za mesečno plačo s hranom in stanovanjem — se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Organist« št. 10179. (b)

Pouk

Gospodične
se sprejmejo na dnevni in večerni pouk v šivanju perila. Naslov v upravi »Slovenca« pod 9925. (u)

Znani, najstarejši,
najbolj obiskovani Kristofor trgovski tečaj v Ljubljani vpisuje zadnji mesec september vsak dan, Domobranska št. 15. Najboljše učne moči. — Trgovski predmeti, nauk o reklamah, slovenska in nemška stenografija, stroje, jeziki. — Vpisnina 30 Din. Lastna hiša, zato mesečna šolnina samo 120 Din. — Pouk prične 1. oktobra. Zahtevajte prospekte. Zavod preiskrbuje službe. Dnevni in večerni tečaji. (u)

Denar

Posredujem
denar na hranilne knjižnice velikih denarnih zavodov Rudolff Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Za vloge (knjižnice)
Kmetke posojilnice ljubljanske prodam parcele ob Ižanski cesti v Ljubljani in v občini Moste pri Ljubljani. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10080. (D)

Knjižico
Mestne hranilnice Kamnik, okrog 100.000 Din, kupim proti takojšnji gotovini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod znač. »Kamnik« št. 10.099. (d)

Knjižico
Kmetke posojilnice na Vrhniki, okrog 25.000 Din, kupim za gotovino. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vrhnika« 10.100. (d)

150.000 Din
Zadružne Gospod. banke d. d. Ljubljana oddam kot posojilo na dobro hipoteko po 4% letno. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Dijaki

Dijake
po 100—150 Din iščem v 2 sobi. Lobe, Bolgarska ulica 17. (D)

Dijaka (-njo)
sprejme boljša družina pri pošti. Lepa zračna, sončna soba, kopalnica, strogo nadzorstvo. Naslov v upravi pod št. 10208. (D)

Dva dijaka (-inje)
vzamem poceni na stanovanje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10204. D

Dijakinjo
nižje gimnazije sprejemmo na hrano in stanovanje. Skrbno nadzorstvo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10194. D

Stanovanja

IŠČEJO:
Stanovanje
ozir. samo sobo iščem na Dolenjski cesti ali v bližini. Krojač, Dolenjska cesta 20. (c)

ODDAJO:
Stanovanje
3 velike sobe, se takoj odda. Ponudbe na upravo lista pod »Poleg sodnije« št. 10196. (c)

Sobo
oddam solidni gospodični. Bleiweisova cesta 15-III, vrata levo. (c)

Dve sobici
lepo opremljeni, v centru mesta, direktni vhod s stopnic, kopalnica na plin, elektrika, se takoj oddata za stalno enemu ali dvema solidnima gospodom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10178. (c)

ŽIMA

za žimnice in drugo mehko opremo mora biti obdelana s specialnimi stroji. Tako obdelana žima odgovarja vsem higijenskim zahtevam, ni mastna, ker je dobro prekuhana, je brez duha ter onemogoča molje in drugo golazen. Največjo izbiro tovrstne žime vam nudi po najnižjih cenah samo trdka

J. KNIFIC tovarna za žimo **Štražišče pri Kranju**
Na velesejmu paviljon „F“

Sončna soba
se odda v centru 1—2 dijakoma. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10203. D

Lepo mesečno sobo
v centru, oddam uradni ali dijakinji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10192. (c)

Vnajem

ODDAJO:
Gostilno
na Vrhniki oddam v najem. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 10040. (n)

Lokal
za specerijsko trgovino, na prometni točki brez konkurence oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10183. (n)

Kupimo

Vsakovrstno **zlato** kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Veliko blagajno
1.80 × 1.15 — kupimo. Ponudbe upravi »Slov.« pod št. 10167. (k)

Otroško posteljico
kupimo. »Unitas«, Ljubljana — Celovška cesta 90 a. (k)

Posestva

Javna dražba
posestva in hiše z gostilno v Trbovljah, Lokke 312, se bo vršila v Laškem dne 10. sept. t. l. ob pol 9. Hiša je pravna tudi za trgovino in leži ob glavni cesti. Informacije daje posojilnica v Trbovljah. Najnižji ponudek 113.600 Din

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prične Slovenec najmanjši inzerat

Šolske torbice,
aktivke, nahrbtnike itd. priporoča v veliki izbiri ter po nizkih cenah Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. (l)

Železne postelje
vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravlja najceneje Strgulc Pavel, Gosposvetska c 13 (Kolizej), Ljubljana. (l)

PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nudi **Pogačnik**
Bohoričeva ulica št. 5.

Dobro in poceni
se oblečete pri PRESKARJU, Sv. Petra cesta 14.

Žago
venecijalko na električni pogon v Laškem, proda, event. da v najem. Jos. Osolin, Laško. (l)

»Erika« pisalni stroj
mal, dobro ohranjen — prodam za 100 Din. I. Kokalj, Ljubljana, Gradišče 11. (l)

Inzerati
v »Slovencu«
imajo največji uspeh:

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje, nadalje bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po **najnižjih cenah** pri trvdki

Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Služba organista in cerkvenika
v Planini pri Rakeku se razpisuje. — Prošnje s potrebnimi dokumenti do 10. septembra župnemu uradu v Planini pri Rakeku. Nastop službe lahko takoj.

STARŠI!

Otroku, ki obiskuje šolo, dajte, ako je slaboten, poizeti vsak dan jutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energina«, za krepitev krvi, živcev in teka. Otroci, ki redno jemljejo »Energin«, imajo dober tek in so odporni zoper vsa obolenja. »Energin« za jačanje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekleška doba, ko se mora vsako dekle okrepiti »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobi v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 19.147/33.

Šolske potrebščine

po najugodnejši ceni — ter vse

šolske knjige

nudi

Podružnica Jugoslovanske knjigarne, prej H. Ničman
Ljubljana - Kopitarjeva ulica 2

Alja Rahmanova: Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

Komunistična država dovoljuje ženam, da jim mesec pred poroko in dva meseca po porodu ni treba delati, in jih je popolnoma osvobodila domačih loncev ter jih prehranjuje v javnih jedilnicah. In obsoja izpovedi — to je strašna hlinavščina zapadnih dežel. Mi brez obotavljanja dovoljujemo ženskam odpravo plodu, kolikorkrat se jim poljubi, zakaj pri nas mora biti tovarišica žena v vsakem oziru enakopravna s tovarišem možem! V sprednjih vrstah se zopet zasliši pridržan smeh. Splošno so pa lile solze v potokih po licih. »Da, da, tovarišice žene, mislite si na primer delavko v tovarni za tkanice: Otroka ima, pa mu ne more dati mleka. Ali ni bolje, da napravi umetni splan? Pri nas je dovoljeno vse. V kapitalističnem sistemu se je morala žena prodati, pri nas ji tega ni treba. Buržujski zakon žalostno životari, komunistični zakon se razvija kot mogočna cvetka na ozadju komunistične gradnje. V kapitalistični državi je bila kri tovarišice žene poceni, v komunistični državi se vsaka zavedna tovarišica tehta z zlatom!«

Komunistična revolucija je združila stare okove in z njimi staro družino. Osvobodila je tovarišico ženo! Pri nas je žena možu enakopravna na vseh področjih javne uprave!

Prej je bila žena jetnica kuhinje, zdaj je tega osvobodjena! Da bi prala umazano perilo možem in otrokom! Kaj še! Otroci naj gredo v zavetišča! Prehrana naj bo javna! Zgrade naj se otroški domovi! Javne pralnice! Tovarišico ženo potrebuje mo za to, da gradi, ne pa, da kuha in pere! Zve-

čer pa v klube in druga javna društvena zabavališča!

Ljubezen in ljubezničanje sploh je predsodek preživelega buržujskega svetovnega nazora. Ljubavne drame in druge oslarije so izmečki prejšnje buržujske ideologije! Vsa skrivnost je v tem, da v zakonu ne vidimo drugega nego nujno potrebo človeškega organizma in ga postavljamo na zadnje mesto!

Tovarišice žene, prej ste bile enostavno poročni stroji, zdaj ste pa graditeljice našega življenja! Kratko, tovarišice žene, proč s starim, preživelim, proč z vsemi zaprekami in predsodki, proč s tovariši možmi in podajte jim roke v boju za zgraditev nove komunistične države!

Občinstvo je poplačalo govornikova izvajanja z gromovitim ploskanjem, ki se kar ni hotelo poleči: večina navzočih je pretakala vroče solze, peščica pa se je muzala v zadregi.

Govor sem dobesedno stenografirala za njim!

15. marca 1921

Po presledku več dni je bila danes Tosja zopet pri nas. Bila je shujšala, blede, skoraj je ni bilo spoznati.

»Nataša,« je rekla, »igor te prosi, da ga vendar obiščeš. Nahaja se v koncentracijskem taborišču. Včeraj sem mu prinesla nekaj peciva in na servijeto, ki je bilo vanjo zavito, je napisal s svinčnikom: Prosi Natašo, naj pride k meni!«

»Reci mu, da ne utegnem!« jo zavrne Nataša mrzlo.

»Nataša, včeraj sem ga videla, ko so ga peljali v mesto, da bi skladal opeko. Bil je tako bled in slab, da je komaj stal. Nataša, možno je, da ga ustrelje, saj je knjaz in njegov oče je bil guverner! Nataša...«

»Ne utegnem!« je rekla Nataša tako odločno, da Tosja ni več slišala.

3. maja 1921.

Končno so nam odkazali nekaj gredic na polju, ki leži pred našimi vagoni. Kolika sreča! Same smo prekopale zemljo in nasadile nekaj čebule, redkve in krompirja. Gredica sicer ni velika, pa nam je vendar vsem, posebno pa še meni, prinesla mnogo veselja. Ni me zdaj tako ne veseli, kot če opazujem, kako kaj raste, uspeva, živi... Zaljubljena sem v življenje in v vse, kar je živega... Vsaka travica, vsak bret me razneži. Za nizke čevlje, ki sem jih zadela v knjižnici in ki so mi mnogo premajhni, sem dobila v zameno kokoš in zdaj sanjam, kako si bom vzredila piščančkov. Ze večkrat sem poskusila podložiti nekaj jajc, pa mi je vselej utekla. Najbrž je ne veseli. In jaz tako hrepenim po ljubkih, rumenih, puhastih piščkih! Na cesti sem pobrala mačko, suho, nesrečno, sestradano stvarco, in zdaj se mi zdi ena glavnih nalog, da živalci spet vrnem življenje. Preveč sem brala o smrti, da ne bi v vsakem živem bitju videla zaklad neprecenljive vrednote, vrec nepopisnega veselja.

7. maja 1921.

Otmir je v knjižnici. Pravkar sem se vrnila od Irtiša, kjer sem izplakovala perilo. Toda danes je šlo počasi, zelo počasi, saj je prijeten, topel pomladanski dan. Hotela sem se na solcu greti in se zlecati, kakor graščarica, ki je čepela na kamnu ob bregu, strmela v me in ji je vrat z mrzlično naglico utripal.

Pomlad! Svetlozeleni, lepki lističi, velike, rumene cvetke, ki pokrivajo strmi breg votlo šumeče reke, žuželke, ki v nerodnem zaletu brende okrog meenatih brstov, vse to me razvira, da mi polje kri in mi živi lahno podrtava...

Ne vem, kaj bo, ampak pozabila sem vse, vse, kar je bilo, in ne vem, kaj pride; v meni polje samo sedanjost, v meni je ista sreča, ko v nabrekli, leskečem se bratju in v drhtečem srčku zele- ne graščarice, ista sreča brez premišljanja, brez vpraševanja, brez preudarjanja.

Ničesar več ne zahtevam od življenja, ne koprni po bodočem, zakaj polna sem neizmerne, brezkončne sreče, ki mi jo je dala ljubezen. Kadar sem prej pogledala skozi zamreženo okence, nisem videla drugega, kot sivo steno velikega poslopja. Še vedno stojim stena pred menoj, toda tako mi je, kot da gledam skozi njo v pomladansko pokrajino, in ponoči, ko skozi odprto okno lije vonj ovetočega drevja in neke v daljavi plavajo glasovi otožne pesmi, mi erce skoraj poskakuje od veselja. Potem se tesno stisnem k Otmirju in ko me nežno ljube- kuje, se vse krog mene zaziblje in izgine, ničesar ne vem, kot da ljubim...

In ko mu položim glavo na prsa in počasi, počasi splavam v spanje, tedaj se osupla vprašujem: Je li mogoče, da sem tako srečna? — — —

Sedela sem torej na bregu Irtiša, gledala v daljavo in namesto, da bi izplakovala perilo, sem mislila samo na to, kako bi bilo, ko bi zdaj prišel Otmir in me poljubil. V ušesih mi zvone melodije, ki jih igra, glasba, ki odkriva to, česar nobena beseda, nobena misel ne more izraziti. Ne, nič nisem mislila, ampak predala sem se čuvstvom, glasbi svoje ljubezni, ki mi omamlja razum in mi ob njej drhti telo. — — —

Je-li to dobro? Je-li slabo? Ne vem; ni mi mar. Živeti hočem, živeti v svoji ljubezni, v svoji sreči. — — —

Naročajte »Slovenca«!